

UCHWAŁA Nr XXXIX/.....503/2010
Rady Miejskiej w Toszku
z dnia 9 listopada 2010 r.

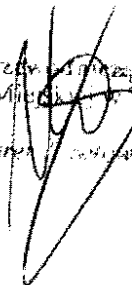
Urząd Miejski w Toszku
ul. Wolności 10, 26-100 Toszek
tel. 22 73 37 000
fax 22 73 37 011

w sprawie : uchwalenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Toszek.

Na podstawie art.7 ust.1 pkt 9 i art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym / Dz. U. z 2001 r. Nr 142 , poz. 1591 z późn.zm. / **Rada Miejska w Toszku**

u c h w a ł a :

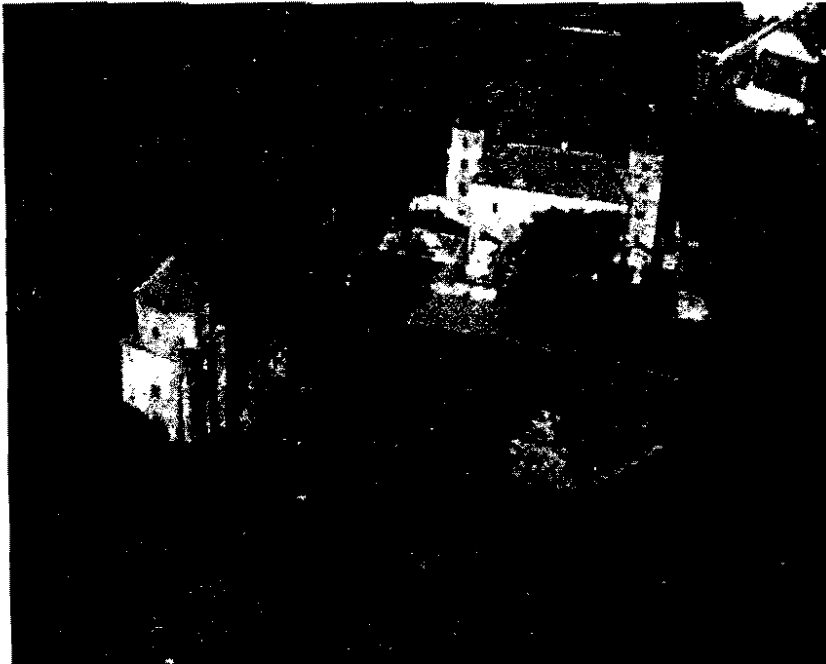
- 1.Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- 2.Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Toszka .
- 3.Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia .

Rada Miejska w Toszku
Miejscowy Burmistrz

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

Nr. XXXIX/503/2010 Załącznik
do Uchwały nr Rady Miejskiej w Toszku
z dnia 9 listopada 2010r.

**Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Toszek**

Autor opracowania: Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

Toszek, dnia 12.10.2010r

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

Wstęp.....	4
I. Przestrzeń miasta - Charakterystyka Gminy Toszek	6
1. Określenie i charakterystyka obszaru	6
2. Układ urbanistyczny miasta	7
1. Rys historyczny	9
II. Diagnoza sytuacji przestrzenno – społeczno – gospodarczej.....	10
1. Sfera przestrzenna	10
1.1 Sieć wodociągowo – kanalizacyjna	10
1.2 Komunikacja i transport.....	11
1.3 Sieć gazowa i ciepłownicza.....	11
1.4 Sytuacja mieszkaniowa w mieście	12
2. Sfera gospodarcza	12
2.1 Identyfikacja problemów w sferze gospodarczej	14
3. Sfera społeczna	14
3.1 Demografia	14
3.2 Rynek pracy.....	15
3.3 Pomoc społeczna i grupy społeczne wymagające wsparcia	16
3.4 Edukacja	17
3.5 Kultura, sport i rekreacja	17
3.6 Ochrona zdrowia.....	18
3.7 Aktywność społeczna i obywatelska mieszkańców	18
3.8 Identyfikacja problemów w sferze społecznej	20
4. Potencjał obszaru	20
4.1 Zabytki i ochrona konserwatorska.....	22
III. Analiza SWOT	24
IV. Założenia Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	28
1. Założenia ogólne i cel programu	28
2. Wybór obszarów rewitalizacji i uzasadnienie wyboru obszaru rewitalizowanego ..	30

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

V.	Planowane działania/zadania w latach 2007-2013	31
3.	Zasięg obszaru rewitalizowanego	34
4.	Rys historyczny Zamku w Toszku wg. Dr Jana Lewandowskiego	36
5.	Oczekiwane wskaźniki	38
a)	Wskaźniki produktu	39
b)	Wskaźniki rezultatu.....	40
6.	Organizacja procesu rewitalizacji.	41
VI.	Zasady monitorowania, oceny i aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji	45
1.	ZASADY MONITORINGU	45
2.	NARZĘDZIA MONITORINGU	46
3.	ETAPY SYSTEMU MONITOROWANIA:	48
VII.	System komunikacji i promocji lokalnego programu rewitalizacji	49
VIII.	Powiązania z dokumentami strategicznymi.....	51
a)	Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007 - 2013.....	51
b)	Strategia Rozwoju Kraju 2007 – 2015.....	53
c)	Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004 – 2013,.....	54
d)	Narodowy Program Kultury „Ochrona zabytków i dziedzictwa kulturowego” na lata 2004-2013	54
e)	Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007 – 2013.	54
f)	Szczegółowy opis priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007 - 2013.....	55
g)	Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 - 2020.....	55
h)	Strategia Rozwoju Kultury Województwa Śląskiego na lata 2006 – 2020:	56
i)	Strategia rozwoju Powiatu Gliwickiego na lata 2005-2020	57
j)	Strategia Rozwoju miasta i gminy Toszek.....	57
k)	Plan Odnowy Miejscowości Toszek na lata 2009-2015.....	58
l)	Miejskowy Plan Zagospodarowania przestrzennego terenów zainwestowanych i rozwojowych Miasta Toszek.....	58

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

Rewitalizacja (łac. re+vita – dosłownie: przywrócenie do życia, ożywienie) – działanie skupione na ożywieniu zdegradowanych obszarów miast, np. przemysłowych, którego celem jest znalezienie dla nich nowego zastosowania i doprowadzenie do stanu, w którym obszary zmieniają swoją funkcję.

Rewitalizacja – działanie skupione na zdegradowanym obiekcie i obszarze, którego celem jest przywrócenie jego pierwotnego stanu i funkcji, bądź też znalezienie dla niego nowego zastosowania i doprowadzenie do stanu, w którym obiekt ten staje się wartościowy i funkcjonalny.

Rewitalizacja jest pojęciem stosowanym najczęściej w odniesieniu do części miasta lub zespołu obiektów budowlanych, które w wyniku przemian gospodarczych, społecznych, ekonomicznych i innych, utraciły częściowo swoją pierwotną funkcję i przeznaczenie. Rewitalizacja jest w tym znaczeniu zespołem działań z zakresu budownictwa, planowania przestrzennego, ekonomii i polityki społecznej, których celem jest doprowadzenie do ożywienia, poprawy funkcjonalności, estetyki, wygody użytkowania i jakości życia w rewitalizowanym zespole (obszarze zdegradowanym).

Rewitalizacja – kompleksowy, skoordynowany, wieloletni proces przemian przestrzennych, technicznych, społecznych i ekonomicznych prowadzony na obszarze zdegradowanym, inicjowany przez jednostkę samorządu terytorialnego w celu wyprowadzenia tego obszaru ze stanu kryzysowego, w szczególności przez nadanie mu nowej jakości funkcjonalnej i stworzenie warunków do jego rozwoju, w oparciu o charakterystyczne uwarunkowania endogeniczne. (definicja wg Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 9 czerwca 2010r w sprawie udzielania pomocy na rewitalizację w ramach regionalnych programów operacyjnych)

Obszar zdegradowany (rewitalizowany) to obszar spełniający co najmniej trzy kryteria określone w art. 47 ust. 1 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006r ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności oraz rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (Dz. Urz. UE L 371 z 27.12.2006 str.1) lub miejski obszar zdegradowany, obszar przemysłowy, powojenny, powstały po likwidacji państwowych gospodarstw rolnych, objęty programem rewitalizacji.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

Potrzeba sporządzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Toszek wynika z konieczności zlikwidowania niekorzystnych zjawisk w sferach: społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Celem niniejszego programu jest rozwój społeczno-gospodarczy miasta, któremu służyć mają opisane w dokumencie działania rewitalizacyjne.

Program rewitalizacji został opracowany zgodnie z Wytycznymi dla opracowania Lokalnych Programów Rewitalizacji (stanowiącymi Załącznik nr 4 do Szczegółowego opisu priorytetów RPO WSL na lata 2007-2013).

Zakres Programu dotyczy wydzielonego obszaru miejskiego, który ze względu specyfikę lokalnych uwarunkowań Miasta i Gminy Toszek uznany został za obszar wymagający rewitalizacji w pierwszej kolejności. Brak środków finansowych na rewitalizację tego obszaru sprawia, iż proces degradacji jest procesem postępującym, co obniża atrakcyjność obszaru a co za tym idzie wartość opisywanego obszaru, który bez pomocy zewnętrznej może nie być zdolny do samoistnej regeneracji.

Działania wskazane do realizacji w ramach niniejszego Programu zgrupowane są wokół celu głównego Osi Priorytetowej VI. Zrównoważony rozwój miast Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007 – 2013 i obejmują zagadnienia z zakresu Działania 6.2. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych, Poddziałania 6.2.2 Rewitalizacja - „małe miasta”.

Podejmowane działania skierowane będą na wyeliminowanie przyczyn i skutków degradacji obszarów oraz na ich ożywienie - aktywizację zarówno w aspekcie gospodarczym jak i społecznym i mają na celu doprowadzenia wyznaczonego obszaru do stanu, w którym wskazany obiekt i obszar poddawany rewitalizacji stanie się wartościowy i funkcjonalny.

Działania będą dotyczyły remontu i przebudowy istniejących użytkowanych oraz niezagospodarowanych obiektów na cele: kulturalne, turystyczno- rekreacyjne z elementami celów edukacyjnych i społecznych wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia, przyczyniające się do likwidacji istotnych problemów gospodarczych lub społecznych na obszarze rewitalizowanym. Planowane inwestycje realizować będą zatem co najmniej dwa spośród ww. celów.

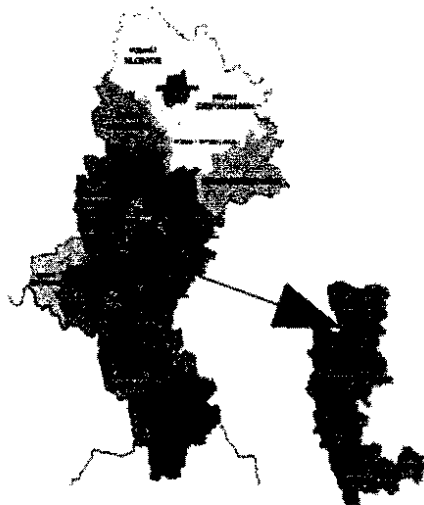
1. OKREŚLENIE I CHARAKTERYSTYKA OBSZARU

Zgodnie z nomenklaturą Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych Gmina Toszek znajduje się w podregionie centralnym śląskim (NUTS 3), w powiecie gliwickim (NUTS 4), natomiast na poziomie NUTS 5 jest ona jedną z 73 gmin znajdujących się w ramach podregionu centralnego śląskiego.

Położenie administracyjne: **Miasto Toszek, powiat Gliwice, Województwo Śląskie.**

Współrzędne geograficzne: **N 50°27'35" E 18°30'40"**

Mapa 1 - Toszek na mapie Województwa Śląskiego

Gmina Toszek jest gminą miejsko - wiejską położoną w zachodniej części województwa śląskiego w obrębie rolniczego zaplecza aglomeracji śląskiej.

Zgodnie z trójstopniowym podziałem administracyjnym państwa wchodzi w skład Powiatu Gliwickiego ziemskiego oraz Województwa Śląskiego. Od północy Gmina Toszek graniczy z Gminą Wielowieś, od południa z Gminą Rudziniec od wschodu z miastem Pyskowice, a zachodnia granica Gminy Toszek pokrywa się z granicą województw śląskiego i opolskiego. Siedzibą władz gminy jest miasto Toszek.

W skład Gminy wchodzi miasto Toszek i 14 sołectw: Boguszyce, Ciochowice, Kotliszowice, Kotulin, Ligota Toszecka, Paczyna, Paczynka, Pawłowice, Pisarzowice, Płużniczka, Pniów, Proboszczowice, Sarnów i Wilkowiczki.

Małownicze tereny Toszka położone są na pograniczu Kotliny Raciborskiej i Garbu Tamogórskiego. Gmina ma charakter typowo rolniczy - ponad 73% jej powierzchni, tj. 713

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

ha stanowią użytki rolne, w tym 601 ha zajmują grunty orne, a około 11% - lasy i grunt/leśne, Pośród gospodarstw rolnych, zdecydowanie dominują gospodarstwa nie przekraczające 10 ha.

Cechą wyróżniającą Gminę Toszek jest jej atrakcyjne położenie względem aglomeracji górnośląskiej, w szczególności w sąsiedztwie Pyskowic, Gliwic oraz Strzelec Opolskich w przebiegu drogi krajowej nr 94 łączącej Strzelce Opolskie i Opole z aglomeracją górnośląską.

Gmina Toszek jest położona w zachodniej części województwa śląskiego w obrębie rolniczego zaplecza Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego w połowie drogi z Bytomią do Strzelec Opolskich.

Położenie Gminy Toszek w Powiecie Gliwickim w naturalny sposób umożliwia administracyjne i gospodarcze połączenie Gminy z prężnym ośrodkiem gospodarczym jakim są Gliwice, zwłaszcza w kontekście dynamicznego rozwoju Gliwickiej Strefy Ekonomicznej.

Miasto Toszek leży na terenie miejsko-wiejskiej gminy Toszek, pełniąc funkcję centrum życia kulturalnego i społecznego całej gminy.

Zamek w Toszku położony jest przy ulicy Zamkowej nr 10, na działkach nr 26, 29/27 oraz 140/25 o powierzchni 4,481 ha będących własnością Gminy – Miasto Toszek, znajdującym się w wieczystym użytkowaniu Centrum Kultury „Zamek w Toszku”.

2. UKŁAD URBANISTYCZNY MIASTA

Charakterystyczny dla miasta Toszek jest jego układ urbanistyczny, który pochodzi z 2 połowy XIII wieku na planie owalnicy otoczonej murami i fosą z XVI - XVIII wieku (rozebrany po pożarze miasta w 1833r).

Centrum układu stanowi prostokątny **rynek**, z którego narożników wybiegają po dwie ulice, a dodatkowe - ze środka pierzei wschodniej i zachodniej. Zachował się układ działek wokół rynku.

Wśród charakterystycznych obiektów zabudowy toszeckiego rynku wymienić należy:

- **klasycystyczny ratusz** z 1836 roku, odbudowany w 1956r (po pożarze, który miał miejsce w 1945 r.) dwupiętrowy z dwiema wieżami z tarczami zegarowymi. Usytuowany we wschodniej pierzei rynku pełni funkcję Urzędu Miejskiego.
- **domy mieszczkańskie**, zbudowane po 1813r, piętrowe, usytuowane kalenicowe wokół rynku numery 15-22 oraz nr 2 i 21 narożne z dachami naczółkowymi: domy 4, 8, 22 z sieniami sklepionymi żaglasto; domy nr 7 i 8 z końca XVIII wieku, przebudowane po 1833 r.; dom nr 19
- **figura kamienna Św. Jana Nepomucena** barokowa postawiona z 1725r, wykonana w Pradze w 1706 r na zlecenie hr Colony, Ustawiona na wysokim

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

cokole pośrodku rynku. Na cokole tablica z chronostychem w napisie i przeźrocze na latarnię zamknięte kratą.

- **kościół parafialny pw św. Katarzyny Aleksandryjskiej**, przy ulicy Zamkowej w bliskiej odległości od rynku, późnogotycki z ok. **1450r** pierwotnie jednonawowy, przebudowany w latach **1713-1715** w stylu barokowym dzięki fundacji Jana Dietricha Peterswaldzkiego. Murowany z kamienia, otynkowany, nad zakrystią - loża kolatorska. Od południa kaplica św. Krzyża z **1679r** od zachodu wieża z **1860r**. Wyposażenie wnętrza kościoła późnobarokowe z I ćwierci XVIII wieku.
- **Dolny Dwór** z 1811r. przy ulicy Strzeleckiej, wzniesiony przez hr. von Gaschina; po pożarze zamku, wśród elementów zabudowy znajdują się:
 - a) dwór rozbudowany w 1880r; piętrowy, elewacja frontowa 11-osiowa, w południowo-zachodnim narożniku znajduje się wieżyczka;
 - b) dom Bractwa Strzeleckiego, parterowy z naczółkowym dachem, z trzykondygnacyjną wieżą zegarową z 1848r i chorągiewką na kopule. W połowie wieży znajduje się żelazna neogotycka balustrada;
 - c) 2 bramy późnoklasycystyczne z połowy XIX wieku,
 - d) park krajobrazowy w znacznie zniszczonym stopniu.
- **kościół cmentarny p. w. św. Barbary** przy ulicy Parkowej, późnobarokowy z lat 1720-1750 z fundacji hr. Franciszka Kotu lińskiego, odnowiony w 1849r po pożarze w 1833r Wyposażenie wnętrza barokowe. Wokół kościoła znajduje się cmentarz założony w I połowy XVIII wieku.
- **Zamek w Toszku**
 - Zamek gotycki z XV wieku, przebudowany w stylu barokowym w XVII wieku, murowany z kamienia i cegły, w połowie w ruinie. Położony na wzgórzu, oddzielony od miasta suchą fosą, opuszczony po pożarze w 1811r. Zachowały się: budynek bramny, baszta północna i budynek stajni, a także przyziemia budynku mieszkalnego, baszty południowej, budynków gospodarczych oraz mury zewnętrzne. Od 1972r w obiektach zamku mieści się Centrum Kultury „Zamek w Toszku”.
 - Budynek Bramny z XV wieku przebudowany w XVI wieku oraz w latach 1650 - 1666, częściowo rekonstruowany w latach 1958 - 1963, barokowy z partiami gotyckimi, murowany z kamienia z dwiema czworobocznymi basztami - w górnych partiach 6-bocznymi. Brama z portalem kamiennym z kartuszem herbowym Colonnów i datą 1566. Baszta północna z lat 1650 - 1666, czterokondygnacyjna, postawiona na zrębach starszej budowli, czworoboczna - w górnych partiach ośmioboczna, murowana z kamienia i cegły.
 - Dawna stajnia z 1666r., na zrębach starszej budowli, przed 1751r zamieniona na oranżerię - obecnie sala przeznaczona na działalność

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

kulturalną oraz gospodarczą. Sklepienie nieckowe lunetami, portal z herbem Colonne. Mur z bastejami na przedzamczu, wzniesiony w XVI w.

- Dom burgrabiego z XVII wieku, odbudowany po 1968r, murowany z cegły, piętrowy, połączony z basteją.
- Grodzisko - wykopaliska na wzgórzu zamkowym wykazały istnienie w tym miejscu grodu z IX-XIII wieku.
- Park z XVIII wieku o powierzchni 6 ha założony na wzgórzu zamkowym wokół zamku przez Posadowskich jako park romantyczny. Rosną tu m in. wiąz górski, topola biała, a nad potokiem kilka dębów szypułkowych.

1. RYS HISTORYCZNY

Historia gminy Toszek sięga epoki kamiennej - świadczą o tym znaleziska archeologiczne. Odkrycie monet rzymskich na wzgórzu zamkowym pozwala przypuszczać, że wiodła tędy jedna z dróg "bursztynowego szlaku". Fragmenty naczyń znalezione na wzgórzu zamkowym potwierdzają hipotezę o istnieniu w tym miejscu osady z IV i V wieku.

Początki grodu datują się na IX/X wiek, co niektórzy historycy wiążą z osobami Mieszka I i Bolesława Chrobrego.

Zachowane wzmianki informują o istnieniu kasztelani i osady typu miejskiego już w czasach panowania księcia wrocławskiego Bolesława Wysokiego (1129 - 1201). Kasztelan toszecki był odległym poprzednikiem dzisiejszego starosty, posiadał jednak w porównaniu z nim znacznie szerszy zakres uprawnień i w imieniu księcia zarządzał całym terenem należącym do zamku.

W latach 1246-1251 Toszek posiadał charakter siedziby książęcej, zamieszkiwany był przez księżną-wdowę Judytę. Później znaczenie miasta zmalało, zwłaszcza od momentu założenia Pyskowic, które przejęły większość szlaków transportowych z Bytomia i Polski w kierunku Koźła i Odry.

Od 1201 kasztelania toszecka wchodziła w skład państwa górnośląskiego władanego przez księcia Mieszka Piłtonogiego. Prawa miejskie Toszek otrzymał około roku 1235.

W 1281 roku książę Władysław podzielił Górny Śląsk pomiędzy swoich czterech synów tworząc księstwa kozielsko-bytomskie (1281-1355). W tym czasie Toszek był siedzibą książęcą o czym świadczył tytuł jakim określano księcia: "jaśnie oświecony Bolesław, książę Toszka".

W okresie swojej świetności Toszek posiadał mennicę bijącą traktaty, kwartniki i grosze z herbem miasta, papiernię, hutę szkła, browar, gorzelnię, młyny oraz wyłaczarnię oleju. Po śmierci ostatniego księcia kozielsko-bytomskiego, książę Konrad oleśnicki

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

zhołdował Toszek (1356) a rok później ziemia toszecka przeszła do księstwa cieszyńskiego.

W XVI wieku pierwotny gród piastowski przeszedł na własność Habsburgów, a później pozostawał w rękach prywatnych

1.1 SIEĆ WODOCIĄGOWO - KANALIZACYJNA

Długość czynnej sieci wodociągowej zlokalizowanej na terenie gminy Toszek wynosi 67,9 km. z czego 34% (23,1 km) leży na terenie miasta Toszek. Na terenie Toszka istnieje 527 szt. połączeń wodociągu prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania co stanowi 29% ogólnej liczby połączeń w skali całej gminy.

Z usług sieci wodociągowej korzysta na terenie miasta Toszek 4134 osób, co stanowi 41% ogólnej liczby osób korzystających z wodociągu w skali całej gminy. Ten stosunkowo wysoki odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej w przeliczeniu na jeden kilometr sieci rozdzielczej wynika z proporcjonalnie większej liczby osób zamieszkujących miasto Toszek, w porównaniu z terenami wiejskimi gminy.

W Gminie Toszek znajduje się 7 ujęć wody i 10 układów sieci wodociągowej, obejmujących swym zasięgiem teren całej gminy Toszek tj. miasto Toszek i 14 sołectw.

Sieć kanalizacyjna w Gminie Toszek obejmuje swym zasięgiem zwartą zabudowę miasta Toszek (bez osiedla Oracze) oraz część sołectwa Pawłowice. Ścieki bytowe odprowadzane są do oczyszczalni ścieków zlokalizowanej przy ul. Boguszyckiej w Toszku systemem grawitacyjnym, natomiast z sołectwa Pawłowice grawitacyjno - ciśnieniowym. Ogólna długość sieci kanalizacyjnej wynosi 17 km. Większość kolektorów kanalizacyjnych zbudowana została w okresie międzywojennym. Ścieki oczyszczane są w nowej mechaniczno biologicznej oczyszczalni ścieków o przepustowości dobowej 1.100 m³.

Infrastruktura sanitarno-kanalizacyjna rozwinięta jest jedynie w mieście Toszek, które jest w większości skanalizowane, przy śladowym występowaniu sieci kanalizacyjnej w poszczególnych sołectwach.

Gmina jest samowystarczalna w zakresie zasobów wodnych, natomiast rozwój gazyfikacji ogranicza rozproszona tkanka osadnicza - sieć gazową posiada Toszek i dwa sołectwa.

1.2 KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Infrastrukturę komunikacyjną Gminy Toszek tworzy rozwinięta sieć dróg transportu kołowego oraz kolei. Droga krajowa nr 94 łączy Strzelce Opolskie z aglomeracją górnośląską, stanowiąc ważną trasę tranzytową. Jej przebieg przez miasto Toszek stanowi jednak znaczną uciążliwość. Drogi gminne łączą jednostki osadnicze gminy ze sobą, zaś powiatowe z centrami regionalnymi. Nawierzchnia, w większości bitumiczna, wykazuje znaczny stopień zużycia.

Przez teren miasta i gminy przebiegają drogi relacji :

Gliwice - Pyskowice - Poznań (droga wojewódzka nr 901)

Wielowieś - Toszek - Kędzierzyn Koźle (droga wojewódzka nr 907)

Górnośląski Okręg Przemysłowy - Pyskowice - Opole (droga krajowa nr 94)
Odległość od Gliwic do centrum miasta wynosi 26 km.

Toszek jest korzystnie ułożony względem autostrady A4. Odległość do wjazdu na autostradę zlokalizowanego 16 km od Gliwic wynosi 11km i odbywa się drogami nr 907 i 424. Autostrada A4 łączy przejście graniczne z Niemcami w Zgorzelcu oraz z Ukrainą w Medyce.

Sieć drogową uzupełniają drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne. Jest ona wystarczająca dla obsługi wewnętrznej miasta i gminy oraz zapewnia dogodnie powiązania zewnętrzne we wszystkich kierunkach. Przez gminę biegnie również pasażersko - towarowa linia kolejowa relacji Górnośląski Okręg Przemysłowy Opole - Wrocław oraz towarowa relacji Rybnicki Okręg Węglowy - Porty. Połączenie z Gliwicami, Opolem i sąsiednimi gminami umożliwia komunikacja autobusowa PKS.

1.3 SIEĆ GAZOWA I CIEPŁOWNICZA

Ogólna długość sieci gazowej na terenie gminy Toszek wynosi 44 km, z czego 75% (33km) leży na terenie miasta Toszek. W Toszku znajduje się 84% ogólnej liczby czynnych połączeń sieci gazowej do budynków tj. 344 sztuki. Ogólna liczba odbiorców gazu korzystających z sieci gazowej w skali gminy wynosi 892 gospodarstwa domowe, z czego 95%, tj. 850 gospodarstw domowych, stanowią gospodarstwa zlokalizowane na terenie miasta Toszek.

1.4 SYTUACJA MIESZKANIOWA W MIEŚCIE

Tabela 1 - Zasoby mieszkaniowe w gminie Toszek

ZASOBY MIESZKANIOWE		
Mieszkania*	mieszk.	3 042
Przeciętna powierzchnia użytkowa		
1 mieszkania	m2	81,8
na 1 osobę	m2	26,0
Mieszkania wyposażone w urządzenia techniczno-sanitarne:		
wodociąg	mieszk.	2 977
ustęp spłukiwany	mieszk.	2 612
łazienka	mieszk.	2 663
centralne ogrzewanie	mieszk.	2 242
gaz z sieci	mieszk.	894

Tabela 2 - Zasoby mieszkaniowe w mieście Toszek

ZASOBY MIESZKANIOWE		
Mieszkania*	mieszk.	1 272
Przeciętna powierzchnia użytkowa		
1 mieszkania	m2	73,5
na 1 osobę	m2	26,3
Mieszkania wyposażone w urządzenia techniczno-sanitarne:		
wodociąg	mieszk.	1 256
ustęp spłukiwany	mieszk.	1 134
łazienka	mieszk.	1 086
centralne ogrzewanie	mieszk.	914
gaz z sieci	mieszk.	851

Korzystna lokalizacja, bliskie sąsiedztwo aglomeracji katowickiej oraz dobrze rozwinięta sieć komunikacyjna, są głównymi czynnikami sprzyjającymi rozwojowi gospodarczemu Toszka.

Przygotowane są tereny pod nieuciążliwe dla środowiska małe i średnie zakłady przemysłowe, działalność turystyczną i rekreacyjną oraz budownictwo mieszkaniowe.

Mieszkańcy Toszka zatrudnienie znajdują przede wszystkim w zlokalizowanych na terenie gminy obiektach służby zdrowia oraz w podmiotach prowadzących działalność gospodarczą. Rośnie także znaczenie budownictwa i handlu oraz aktywność gospodarcza osób fizycznych.

Przedmiotem aktywności gospodarczej jest głównie handel, produkcja i transport. Przyrost liczby spółek prawa handlowego wskazuje na konsolidację kapitałową gospodarki lokalnej. Spółki prawa handlowego prowadzą przede wszystkim działalność produkcyjną, spółki cywilne budowlaną zaś osoby fizyczne zajmują się handlem.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

Tabela 1 - Podmioty gospodarcze w gminie Toszek

Podmioty gospodarcze w gminie Toszek		2008r.	2009r.
ogółem	jed.gosp.	475	497
sektor publiczny	jed.gosp.	27	22
sektor prywatny	jed.gosp.	448	475

Tabela 2 - Podmioty gospodarcze w mieście Toszek

Podmioty gospodarcze w Mieście Toszek		2008r.	2009r.
ogółem	jed.gosp.	259	273
sektor publiczny	jed.gosp.	22	17
sektor prywatny	jed.gosp.	237	256

Na dzień 30.09.2010r w Toszku zarejestrowanych jest 392 podmiotów gospodarczych, wśród których dominują firmy handlowe, przemysłowe i budowlane.

Poziom zatrudnienia jest zależny w głównej mierze od funkcjonowania w Gminie Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej - Szpital Psychiatryczny w Toszku, który zatrudnia 561 pracowników. Pracownicy szpitala są w większości mieszkańcami miasta i gminy Toszek, stąd bardzo duży wpływ tego pracodawcy na tło gospodarcze gminy.

W gminie istnieje Lokalne Okienko Przedsiębiorczości służące danymi na temat rynku pracy oraz doradztwem, także w zakresie pozyskiwania środków pomocowych. Tworzony jest branżowy katalog firm w Toszku.

Tabela 2 - Tereny inwestycyjne na terenie gminy Toszek

Tereny inwestycyjne na terenie gminy Toszek będące jej własnością:		
Tereny mieszkaniowo usługowe – z możliwością prowadzenia usług nieuciążliwych:	tereny przemysłu i składów – usługowo-produkcyjne:	tereny związane z usługami turystycznymi:
<p>TOSZEK ul. Sarnowska (7,8 ha); ul. Wielowiejska ; ul. Harcerska; ul. Wilkowicka;</p> <p>KOTULIN ul. Kolejowa; ul. Gliwicka; ul. Skalna</p>	<p>ul. Gliwicka (10 ha); ul. Wielowiejska (1 ha);</p>	<p>ul. Konopnickiej (basen); ul. Podzamcze</p>

Liczba podmiotów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców pozostaje poniżej średniej wojewódzkiej. Identyfikuje się zbyt mały przyrost nowych podmiotów gospodarczych i brak podmiotów o wysokim potencjalnie innowacyjnym, zdolnych do kreowania nowych miejsc pracy.

- Lokalizacja na skraju aglomeracji śląskiej
- Wysokie saldo migracji w poszukiwaniu pracy za granicą
- Niski wskaźnik tworzonych nowych podmiotów gospodarczych, generujących nowe miejsca pracy

3.1 DEMOGRAFIA

Według stanu na dzień 31.12.2009r teren gminy Toszek zamieszkuje 9416 osób. Analiza demograficzna gminy Toszek wykazuje, że bilans przyrostu naturalnego jest ujemny. Na podstawie prognoz dla Powiatu Gliwickiego, które zakładają zmniejszanie się liczby mieszkańców w perspektywie do 2030r o 12 %, można przypuszczać, że trend taki odnosić się będzie również do Gminy Toszek.

Tabela 1 - gmina Toszek - struktura ludności

LUDNOŚĆ			
Ludność faktycznie zamieszkała	Jedn.	2008	2009
ogółem	osoba	9 552	9 416
mężczyźni	osoba	4 646	4 590
kobiety	osoba	4 906	4 826
Ludność na 1 km ²	osoba	96	94
W % ogółem ludność w wieku:			
przedprodukcyjnym	%	18,5	17,7
produkcyjnym	%	63,8	64,3
poprodukcyjnym	%	17,7	18,0
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	56,8	55,6
Kobiety na 100 mężczyzn	osoba	106	105
Przyrost naturalny	--	-34	-16
Na 1000 ludności:			
zgony	--	12,8	10,7
przyrost naturalny	--	-3,5	-1,7
urodzenia żywe	--	9,2	9,0
małżeństwa	--	6,0	8,3

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

Tabela 2- miasto Toszek - struktura ludności

Miasto Toszek - Ludność			
	Jedn.	2008	2009
Ludność faktycznie zamieszkała			
ogółem	osoba	3 553	3 492
mężczyźni	osoba	1 706	1 683
kobiety	osoba	1 847	1 809
Ludność na 1 km2	osoba	366	360
W % ogółem ludność w wieku:			
przedprodukcyjnym	%	20,2	19,4
produkcyjnym	%	65,3	65,9
poprodukcyjnym	%	14,5	14,7
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	53,2	51,8
Kobiety na 100 mężczyzn	osoba	108	107
Przyrost naturalny	--	-18	-6
Na 1000 ludności:			
zgony	--	13,3	9,1
przyrost naturalny	--	-5,0	-1,7
urodzenia żywe	--	8,3	7,4
małżeństwa	--	9,7	8,3

3.2 RYNEK PRACY

Tabela 1 – Gmina Toszek - Struktura ludności wg miejsca zatrudnienia

Dane dotyczące struktury ludności wg miejsca zatrudnienia - stan na 31.12.2008r							
Liczba osób pracujących		w tym kobiety	przemysł i budownictwo	usługi rynkowe	usługi nierynkowe	w sektorze publicznym	w sektorze niepublicznym
łącznie	1230	812	302	175	671	124	1082
w tym miasto	994	696	243	124	621	516	361

Tabela 2 - Gmina Toszek - Rynek pracy

RYNEK PRACY – Gmina Toszek			
Pracujący*		2008r	2009r
ogółem	osoba	1 230	1 269
mężczyźni	osoba	418	441
kobiety	osoba	812	828
Bezrobotni zarejestrowani			
ogółem	osoba	215	287
mężczyźni	osoba	74	129
kobiety	osoba	141	158

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

Tabela 3 - Miasto Toszek - Rynek pracy

RYNEK PRACY – Miasto Toszek			
Pracujący*		2008r	2009r
ogółem	osoba	994	1 018
mężczyźni	osoba	298	308
kobiety	osoba	696	710
Bezrobotni zarejestrowani			
ogółem	osoba	b/d	b/d
mężczyźni	osoba	b/d	b/d
kobiety	osoba	b/d	b/d

Tabela 4 – Miasto Toszek - Bezrobocie

Zarejestrowani bezrobotni		Osoby długotrwale bezrobotne
300 osób, w tym 168 kobiet		70 osób
W tym	16 osób z wykształceniem wyższym	b/d
	44 osoby z wykształceniem średnim policealnym	
	36 osób z wykształceniem ogólnokształcącym	
	101 osób z wykształceniem zawodowym	
	103 osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej	

(źródło: GUS, stan na 30 czerwca 2010)

3.3 POMOC SPOŁECZNA I GRUPY SPOŁECZNE WYMAGAJĄCE WSPARCIA

Rewitalizacja miasta związana jest nie tylko z koniecznością podejmowania działań polegających na odnowie tkanki przestrzennej, ale również ma na celu uzdrowienie jego sfery społecznej. Istotnym jest zatem zidentyfikowanie grup mieszkańców, którzy szczególnie wymagają wsparcia w ramach projektów społecznych z dziedziny rewitalizacji.

Pomoc społeczna w Gminie Toszek świadczona jest przez Ośrodek Pomocy Społecznej a także przez dwie stacje Caritas. Zapotrzebowanie na tego rodzaju pomoc od lat wykazuje tendencje rosnącą.

Do podstawowych przyczyn, z powodu których mieszkańcy wymagają pomocy należą:

- ubóstwo,
- potrzeba ochrony macierzyństwa,
- wielodzietność,
- bezrobocie,
- niepełnosprawność,
- choroby, w tym alkoholizm.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

3.4 EDUKACJA

Na terenie Gminy działa 1 gimnazjum, do którego uczęszcza 380 uczniów, 4 szkoły podstawowe, w których uczy się 680 uczniów oraz 1 przedszkole. Liczba nauczycieli wykazuje trend rosnący i zaspokaja potrzeby istniejących placówek.

Tabela 1 - Edukacja i wychowanie w gminie Toszek

Edukacja i wychowanie w gminie Toszek			
Współczynnik skolaryzacji brutto	Jedn.	2008	2009
szkoły podstawowe	%	97,170	95,580
szkoły gimnazjalne	%	97,780	98,200
Uczniowie przypadający na 1 komputer przeznaczony do użytku uczniów z dostępem do Internetu			
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych)	osoba	9,630	9,310
gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych)	osoba	14,120	13,080

Tabela 2- Edukacja i wychowanie w mieście Toszek

Edukacja i wychowanie w mieście Toszek			
Współczynnik skolaryzacji brutto	Jedn.	2008	2009
szkoły podstawowe	%	179,400	149,790
szkoły gimnazjalne	%	248,590	247,730
Uczniowie przypadający na 1 komputer przeznaczony do użytku uczniów z dostępem do Internetu			
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych)	osoba	14,880	14,920
gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych)	osoba	14,120	13,080

3.5 KULTURA, SPORT I REKREACJA

Duże znaczenie, będące szansą Toszka na rozwój i pozyskanie nowych inwestorów ma Zamek w Toszku. Stanowi on zarówno centrum kultury, działające w kierunku upowszechniania kultury, czytelnictwa, rozwoju i promocji turystyki i gastronomii ale również, poprzez przeprowadzone i planowane kolejne adaptacje i modernizacje, umożliwia organizację imprez masowych. Zamek jest także miejscem funkcjonowania licznych organizacji kulturalnych. Jednak brak miejsc noclegowych ogranicza możliwości pełnego wykorzystania potencjału zamku.

Dziedzictwo kulturowe pełni bardzo istotną funkcję w życiu mieszkańców województwa śląskiego, integrując i budując poczucie tożsamości regionalnej i narodowej. Przykładem tego jest Zamek w Toszku, którego niszczenie stwarza ryzyko, iż bez przeprowadzenia szeroko zakrojonych prac konserwatorskich nie uda się zachować jego walorów dla przyszłych pokoleń.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

Mimo, iż na terenie województwa śląskiego znajdują się liczne obiekty zabytkowe, to wysoki ich odsetek wymaga prac remontowych, konserwatorskich i renowacyjnych. Jedynie 255 obiektów zabytkowych spośród 3414 nie wymaga remontu. Liczba obiektów zabytkowych, w których konieczne jest wykonanie remontu kapitalnego, wynosi 973. Powyższe dane statystyczne świadczą o bardzo złym stanie technicznym zabytków województwa śląskiego.

3.6 OCHRONA ZDROWIA

Ważnym aspektem poziomu życia mieszkańców jest dostępność do usług medycznych i ich standard.

Służba zdrowia w Gminie Toszek opiera się o Szpital Psychiatryczny (świadczący usługi medyczne na podstawie kontraktu z kasą chorych, prowadzący oprócz swojej podstawowej działalności także oddział wewnętrzny) oraz 3 jednostki leczenia ambulatoryjnego. Większa część usług świadczonych jest w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia. Ze specjalistycznych usług medycznych mieszkańcy mogą skorzystać z publicznych i prywatnych ośrodków zdrowia w Gliwicach, Pyskowicach i Strzelcach Opolskich.

3.7 AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA I OBYWATELSKA MIESZKAŃCÓW

Na procesy rewitalizacji ogromny wpływ ma notowana aktywność społeczna mieszkańców. Jest ona determinantem powodzenia działań rewitalizacyjnych na terenie miasta, i to zarówno tych infrastrukturalnych jak i społecznych. Akceptacja społeczeństwa dla zmian w przestrzeni miasta oraz aktywna partycypacja społeczna jest z punktu widzenia procesów rewitalizacji niezwykle istotna, zwłaszcza na etapie wdrażania poszczególnych projektów, a aktywny udział mieszkańców Toszka w działaniach na rzecz działań rewitalizacyjnych w dużej mierze może mieć wpływ na powodzenie planowanych projektów rewitalizacyjnych. Pozytywnym aspektem jest brak wystąpienia konfliktów społecznych w tym obszarze, co uznać już należy za połowiczny sukces.

Celem oceny ryzyka związanego z możliwym brakiem zainteresowania mieszkańców wdrażaniem lokalnego programu rewitalizacji można przeanalizować frekwencję w gminie w wyborach w wyborach samorządowych w latach 2002 i 2006.

- w 2002r frekwencja wyniosła 38,43%
- w 2006r frekwencja wyniosła 35,76%

Frekwencja jak widać spada i nie jest satysfakcjonująca, przy czym należy mieć na uwadze, że tendencja ta może negatywnie przekładać się na stopień partycypacji społeczeństwa w działaniach rewitalizacyjnych prowadzonych w mieście.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

Ważną rolę w życiu społecznym pełnią organizacje pozarządowe. Ich aktywność i jakość współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego ma niewątpliwy wpływ na skuteczność działań, szczególnie tych podejmowanych w sferze społecznej.

Na terenie miasta działa 12 stowarzyszeń i towarzystw, w tym:

- Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców Województwa Śląskiego
- Klub Seniora „Wrzos”
- Ludowy Klub Sportowy „Przyszłość”
- Toszeckie Towarzystwo Śpiewacze
- Klub Sportowy „Zamkowiec – Toszek”
- Stowarzyszenie Toszeckich Amatorów Wędkowania „Staw”
- Rodzinne Ogrody Działkowe „Barbara”
- Rodzinne Ogrody Działkowe „Nadzieja”
- Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Toszeckiej
- Stowarzyszenie „Dobro dziecka”
- Związek Harcerstwa Polskiego
- Caritas Diecezji Gliwickiej
- Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Powiatu Gliwickiego „Moja Gmina, Nasz Powiat”
- Związek Hodowców Gołębi Pocztowych
- Związek Młodzieży Mniejszości Niemieckiej
- OSP
- Klub Sportowy „Ruch Pniów”,
- Klub Sportowy „Orzeł Paczyna”

Ponadto działają grupy nieformalne, takie jak:

- Toszecka Akademia Aktywnych Kobiet „TAAK”
- Forum Kobiet Ziemi Gliwickiej

3.8 IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W SFERZE SPOŁECZNEJ

Sfera społeczna ze względu na swoją specyfikę wymaga podjęcia szczególnych działań rewitalizacyjnych. Wyszczególnić należy zatem istniejące problemy, których identyfikacja posłuży wyborowi obszarów wsparcia:

- niska dochodowość gospodarstw domowych,
- starzenie się społeczeństwa i niekorzystne trendy demograficzne,
- niezadawalający stopień aktywności społecznej mieszkańców,
- niedostosowanie infrastruktury społecznej do negatywnych trendów demograficznych,
- duża liczba osób należących do grup wymagających wsparcia,
- duży stopień bezradności i roszczeniowości wśród grup wymagających wsparcia,
- zbyt niski stopień identyfikacji mieszkańców z miastem,
- niski stopień partycypacji społecznej mieszkańców,
- odpływ ludności do miast (w szczególności ludzi młodych),
- brak perspektyw pracy dla młodzieży,
- niedostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- zdegradowane więzi społeczne,
- występujące zjawiska patologiczne (alkoholizm, uzależnienia, przemoc w rodzinie),
- wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego,
- wysoka stopa długotrwałego bezrobocia,
- niski poziom wykształcenia, wyraźny deficyt kwalifikacji,
- porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego,

Region Gminy Toszek, znajdujący się w obrębie województwa śląskiego ma do zaoferowania szereg atrakcji turystycznych stanowiących główny potencjał obszaru.

Gmina Toszek posiada duży potencjał społeczno - gospodarczy, sprzyjający jej rozwojowi. Uzależnione jest to jednak od rozwoju kultury, a także turystyki na terenie

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

Gminy, zwłaszcza biorąc pod uwagę wykorzystanie potencjału zabytków Toszka – rynku i przede wszystkim zamku.

Teren Gminy Toszek wyróżnia się bogatym dziedzictwem kulturowym, zarówno w sferze kultury materialnej (Zamek w Toszku i szereg innych obiektów o cechach zabytkowych), jak i duchowej (folklor, tradycja, podania i legendy). Kultura lokalna opiera się w głównej mierze o obrzędy ludowe charakterystyczne dla tego regionu. W regionie działają lokalni pasjonaci, twórcy, artyści ludowi, przedstawiciele tradycyjnych rzemiosł i ginących zawodów. To dziedzictwo kulturowe (materialne i duchowe) może stać się ważnym czynnikiem rozwoju lokalnego i wzrostu dobrobytu miejscowej ludności.

Wykształcona baza instytucjonalna infrastruktury kulturalnej w Toszku prezentuje nowatorskie formy uczestnictwa w kulturze regionu, które połączone z umiejętnością projektowego myślenia skutkują uwidaczniającą się wśród lokalnej społeczności potrzebą zachowania lokalnej tradycji.

Najważniejszymi punktami stanowiącymi główne atrakcje Gminy są zabytkowe obiekty sakralne i świeckie. Wśród nich warte zwiedzenia są historyczny układ urbanistyczny rynku w Toszku oraz Zamek w Toszku, będący przykładem zespołu o charakterze rezydencjonalnym. Oprócz walorów historycznych akcentują one funkcje edukacyjne. Zwiedzanie pamiątek dawnego kunsztu rzemieślniczego i budowlanego jest właśnie akcentowaniem ich funkcji kulturowej.

Zabytki stanowiące wizytówkę miasta stają się, dzięki organizowanym na ich terenie imprezom kulturalnym, rozrywkowym i sportowym doskonałym produktem kulturowym i turystycznym, wokół którego powstaje baza gastronomiczna, pamiątkarska i noclegowa i który ma pozytywny wpływ na inicjatywę gospodarczą mieszkańców.

Właśnie w związku z szansami, jakie daje lokalizacja na terenie gminy zabytków oraz drogi krajowej, niezbędne jest wyposażenie obszaru gminy w podstawową infrastrukturę kultury, bowiem bez niej rozwój Gminy Toszek, mimo wspomnianego potencjału, natrafi na poważne przeszkody.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

4.1 ZABYTKI I OCHRONA KONSERWATORSKA

Na terenie miasta Toszek znajdują się następujące obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomości, rejestru zabytków ruchomych oraz rejestru zabytków archeologicznych województwa śląskiego.

Tabela 1- Obiekty wpisane do rejestru zabytków w mieście Toszek

Adres	Obiekt	Numer rejestru zabytków
	Miasto w ramach dawnego założenia miejskiego	A/382/53 14.03.53
	Figura wolnostojąca Święty Jan Nepomucen na Rynku, wzniesiona w 1725 roku, barokowa	BB12/91 31.10.1991
	Kościół parafialny pod wezwaniem świętej Katarzyny Aleksandryjskiej z XV wieku, przebudowany w XVIII wieku, murowany Granice ochrony obejmujące obiekt w ramach ogrodzenia	AG41/60 7.03.60
	Plebania kościoła parafialnego pod wezwaniem święte Katarzyny Aleksandryjskiej z XVIII wieku, murowana Granice ochrony obejmują działkę	A/340/B0 7,03.60
Ulica Parkowa	Kaplica cmentarna (obecnie kościół) pod wezwaniem świętej Barbary z XVIII wieku, murowana Granice ochrony obejmują najbliższe otoczenie	A/339/60 7.03.60
	Zamek obronny wraz z fosami, przyległymi ogrodami i całym wzgórzem zamkowym z XV wieku, gotycki Granice och nony obejmują całość założenia zamkowego wraz z fosami, przyległymi ogrodami i całym wzgórzem zamkowym	A/338*0 7.03.60
ulica Strzelecka 21	Dom byłego Bractwa Strzeleckiego z pierwszej połowy XIX wieku, klasycystyczny, murowany	A/336/60 10.03.60
ulica Strzelecka 23	Dom Dolny z pierwszej połowy XIX wieku, klasycystyczny, murowany	A/337^0 10.03.60
	Ratusz z pierwszej połowy XIX wieku, klasycystyczny, murowany Granice ochrony obejmują działkę	A/377/60 10.03.60
ulica Piastowska 3	Budynek mieszkalny z XIX wieku: murowany Granice ochrony obejmują działkę	A/1053^9 7.06.69
Rynek 2	Budynek mieszkalny: narożny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują działkę	A/1054/69 7.06.69
Rynek 3	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują działkę	A/1055/9 7.06.69

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

Rynek 4	Budynek mieszkalny z XIX wieku, klasycystyczny, murowany Granice ochrony obejmują działkę	A/335/50 10.03.60
Rynek 5	Dom z pierwszej połowy XIX wieku, klasycystyczny, murowany Granice ochrony obejmują działkę	A/334«0 10.03.60
Rynek 6	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują działkę	A/1056/89 7.06,69
Rynek?	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują działkę	A/1057/69 7,06,69
Rynek 8	Dom z pierwszej połowy XIX wieku, klasycystyczny, murowany Granice ochrony obejmują działkę	A/333/60 10.03.60
Rynek 15	Budynek mieszkalny z XIX wieku murowany Granice ochrony obejmują działkę	/VI058/69 706.69
Rynek 16	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują działkę	A/1D59/69 7.06.69
Rynek 17	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują działkę	A/1060/69 7.06.69
Rynek 18	Dom z pierwszy połowy XIX wieku, klasycystyczny, murowany Granice ochrony obejmują działkę	A/332/60 10.03.60
Rynek 19	Dom z pierwszej potowy XIX wieku, klasycystyczny, murowany Granice ochrony obejmują działkę	A/331/60 10.03.60
Rynek 20	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują działkę	A/1061/69 16.07.69
Rynek21	Budynek mieszkalny, narożny, z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują działkę	A/1062/69 15 07.69
Rynek 22	Dom z pierwszą połowy XIX wieku, klasycystyczny, murowany Granice ochrony obejmują działkę	/V330«0 10.03.60
ulica Strzelecka 19	Dom z XIX wieku, klasycystyczny, murowany Granice ochrony obejmują działkę	A/328/60 10.03.60
	Stanowisko archeologiczne wielokulturowe oraz grodzisko wczesnośredniowieczne i średniowieczne na zamku	C/932/68 20.12.68

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

Przez teren gminy Toszek przebiegają następujące znakowane szlaki turystyczne:

1. Szlak Powstańców Śląskich, zn. niebieskie: Bytom - Zbrosławice - Karchowice - Pniów - Pisarzowice - Toszek - Grabina - Płużniczka - Dąbrówka - Strzelce Opolskie - Góra Św. Anny - Kędzierzyn - Kotłarnia - Gliwice;
2. Szlak Okrężny wokół Gliwic, zn. żółte. Rudy - Łącza - Bycina - Cichowice - Toszek - Oracze - Wilkowiczki - Zacharzowice - Pniów - Pyskowice - Łabędy - Makoszowy - Chudów - Rudy.

Analiza SWOT to technika analityczna mająca na celu uporządkowanie informacji i diagnozę sytuacji społecznej, przestrzennej i ekonomicznej. Analiza SWOT jest istotnym elementem Lokalnego Programu Rewitalizacji Toszka, gdyż m.in. na jej bazie dokonano wyznaczenia obszaru wybranego do rewitalizacji.

Wyniki analizy SWOT stanowią podstawę do zdefiniowania celów i priorytetów LPR

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ✓ atrakcyjna lokalizacja miasta ✓ droga krajowa łącząca Województwo Opolskie z Województwem Śląskim, droga łącząca Toszek z autostradą A4 (Kraków - Wrocław) ✓ dobrze zachowany układ urbanistyczny miasta ✓ duża ilość zabytków stanowiąca o atrakcyjności turystycznej miasta ✓ zlokalizowanie osiedli mieszkaniowych z dala od zabytkowego układu miasta ✓ tendencja do zwiększania się liczby podmiotów gospodarczych ✓ składowisko odpadów zlokalizowane w dostatecznej odległości od terenów zurbanizowanych ✓ prężnie działający Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ✓ władze nastawione proinwestycyjnie ✓ jednostka ochotniczych straży pożarnych na 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ nieuregulowany stan prawny nieruchomości ✓ dekapitalizacja zabudowy w zabytkowym centrum miasta ✓ słabość finansowa miasta - niskie dochody własne ✓ brak wystarczającej ilości środków finansowych na podjęcie działań rewitalizacyjnych ✓ brak programu promocji miasta ✓ brak środków finansowych na odnowę zabytkowych obiektów ✓ niewystarczające środki na doinwestowanie kultury, sportu i rekreacji dla mieszkańców ✓ niska jakość przestrzeni publicznych ✓ niewystarczająco rozwinięta infrastruktura turystyczna miasta (baza hotelowa, noclegowa, gastronomiczna) ✓ słaby stan techniczny obiektów kultury

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

terenie miasta	✓ niski procent zrehabilitowanych terenów
✓ działające ośrodki zdrowia	✓ dekapitalizacja obiektów małej architektury
✓ potencjał infrastruktury związany z kulturą i duży potencjał twórczy środowisk kultury	✓ brak szlaków spacerowych
✓ duży stopień lesistości terenu oraz powierzchni obszarów zielonych	✓ zdegradowane tereny zielone
✓ możliwość produkcji zdrowej żywności	✓ problem miejsc postojowych w centrum miasta
	✓ zły stan techniczny dróg
	✓ infrastruktura społeczna niedostosowana do negatywnych trendów demograficznych
	✓ mała aktywność społeczna mieszkańców - małe możliwości partycypacji mieszkańców w projektach odnowy
	✓ aktywność ekonomiczna mieszkańców nie przekładająca się na rozwój społeczno - gospodarczy miasta
	✓ brak liderów lokalnego biznesu
	✓ mała liczba instytucji otoczenia biznesu
	✓ istniejące bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych
	✓ duży odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej
	✓ duża liczba osób niepełnosprawnych wymagających wsparcia
	✓ liczne patologie społeczne
	✓ niski wskaźnik zastępowalności pokoleniowej
	✓ niska dochodowość gospodarstw domowych
	✓ emigracje zarobkowe za granicę,
	✓ destrukcyjny wpływ emigracji na rodziny

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ w miarę stabilna gospodarka europejska i światowa ✓ poprawa wizerunku turystyki w Polsce ✓ rozwój turystyki tranzytowej w związku z wstąpieniem do Unii Europejskiej ✓ wzrost atrakcyjności inwestycyjnej województwa również dla sektora turystycznego (baza noclegowa, baza gastronomiczna, baza towarzysząca) ✓ docenianie turystyki jako istotnego czynnika restrukturyzacji i aktywizacji gospodarczej ✓ rozwój ruchu lotniczego, w tym międzynarodowych i krajowych połączeń lotniczych, zwłaszcza ze strony tzw. tanich przewoźników ✓ rozwój współpracy przygranicznej z Czechami i Słowacją ✓ Członkostwo Polski w Unii Europejskiej stwarzające możliwość wykorzystania programów i funduszy pomocowych, w tym dla rozwoju sektora turystyki ✓ transfer nowych technik, rozwiązań organizacyjnych w branży turystycznej, umożliwiające efektywniejsze działanie np. w rezerwacji miejsc, zakupu biletów, płatności kartą itd. ✓ dostrzeganie przez podmioty branży turystycznej potrzeby osiągania standardów europejskich przez wdrażanie systemów zarządzania jakością (EMAS, ISO 14000) oraz wdrażanie rozwiązań proekologicznych w obiektach noclegowych, a także rozwijanie turystyki zrównoważonej ✓ działania integracyjne w ramach euroregionów ✓ zainteresowanie społeczeństwa poznawaniem przeszłości 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ utrzymujący się stereotyp województwa śląskiego jak obszaru typowo przemysłowego o wysokim poziomie zanieczyszczenia, obszaru zdegradowanego, zanieczyszczonego i mało atrakcyjnego ✓ niestabilny system prawny, często zmieniające się przepisy prawa ✓ wysoki poziom fiskalizmu i niespójny system podatkowy ✓ niska siła nabywcza społeczeństwa (bariera popytu) ✓ wysoka konkurencyjność turystycznych wyjazdów zagranicznych w stosunku do oferty turystyki krajowej ✓ spadek ruchu turystycznego krajowego i międzynarodowego ✓ silna konkurencyjność turystycznych wyjazdów zagranicznych dla turystyki krajowej ✓ silna konkurencyjność regionów sąsiednich Czech i Słowacji ✓ spadek obrotów w handlu przygranicznym w związku z wstąpieniem Polski do UE ✓ niedostosowana do wymogów współczesnej turystyki infrastruktura techniczna w tym drogowa i transportowa ✓ skomplikowany i ograniczony dostęp branży turystycznej do zewnętrznych źródeł finansowania ✓ brak jednolitego i przejrzystego systemu wsparcia małych i średnich przedsiębiorstw w tym także z branży turystycznej ✓ nieefektywny system komunikacji i informacji w branży turystycznej ✓ degradacja walorów przyrodniczych i krajobrazowych w obrębie obszarów chronionych, w wyniku niezrównoważonego

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

<ul style="list-style-type: none"> ✓ duże zainteresowanie społeczeństwa zabytkami cywilizacji przemysłowej ✓ rozwój lobby proturystycznego w regionie ✓ nowe trendy w turystyce międzynarodowej ✓ znaczne zainteresowanie regionem ze strony partnerów zagranicznych ✓ bliskość aglomeracji śląskiej ✓ korzyści płynące z sąsiedztwa łódzkiej specjalnej strefy Ekonomicznej ✓ korzystanie z idei partnerstwa lokalnego (Spichlerz Górnego Śląska) ✓ budowa autostrady A1 ✓ współpraca z samorządami i wymiana doświadczeń w zakresie rewitalizacji miast 	<p>korzystania</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ globalny kryzys ekonomiczny ✓ bariery prawne zniechęcające potencjalnych inwestorów ✓ niewystarczające środki własne gminy i innych potencjalnych beneficjentów umożliwiające montaż finansowy z środkami funduszy europejskich ✓ odpływ młodych ludzi do ośrodków centralnych ✓ brak legislacji z zakresu rewitalizacji miast ✓ niechęć właścicieli prywatnych do pokrycia kosztów rewitalizacji należących do nich nieruchomości ✓ niekorzystny wizerunek województwa śląskiego w kraju i za granicą jako obszaru zagrożenia ekologicznego i nieatrakcyjnego kulturowo
--	---

1. ZAŁOŻENIA OGÓLNE I CEL PROGRAMU

Wszystkie ustalenia i planowane inwestycje w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Toszek są zgodne ze „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Toszek”.

Program rewitalizacji uwzględnia ustalenia ogólne, morfoplanistyczne i szczegółowe, w tym: funkcjonalne, ekologiczne, kompozycji urbanistyczne i form zabudowy, ochrony dóbr kultury, planistyczne i proceduralne.

Zadaniem niniejszego dokumentu jest umożliwienie aplikowania o środki finansowe Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007 – 2013, Oś Priorytetowa VI. Zrównoważony rozwój miast Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych, Poddziałanie 6.2.2 Rewitalizacja - „małe miasta”, finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

a) Cele w sferze przestrzennej:

- rewitalizacja obiektów zabytkowych
- modernizacja infrastruktury społecznej i kulturalnej i jej dostosowanie do zmieniającej się sytuacji społecznej i ekonomicznej miasta
- przeciwdziałanie dekapitalizacji i degradacji zasobów o walorach historycznych
- podniesienie estetyki przestrzeni miasta zasobów (istniejącej zabudowy) historycznej tkanki miejskiej
- poprawa wizerunku i atrakcyjności miasta

b) Cele w sferze sfera gospodarczej:

- aktywizacja ekonomiczna mieszkańców w zakresie rozwoju turystyki, agroturystyki i innych sektorów gospodarki lokalnej;

c) Cele w sferze kulturalno - edukacyjnej i turystycznej

- rewitalizacja niezagospodarowanych przestrzeni i nadanie im nowych funkcji
- nadanie nowych funkcji niezagospodarowanym powierzchniom
- zachowanie zabytku służącego jako centrum kulturalno - dydaktyczne
- wspierania działań gminy w zakresie jej zadań własnych z zakresu kultury i edukacji
- kreowanie produktu turystycznego na bazie efektów procesu rewitalizacji Gminy Toszek

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

d) sfera społeczna:

- działania na rzecz aktywizacji środowisk dziecięcych i młodzieżowych
- rozwój kapitału ludzkiego - tworzenia warunków do zwiększenia aktywności społecznej
- podniesienie poziomu partycypacji społecznej i aktywności obywatelskiej mieszkańców
- budowania społeczeństwa obywatelskiego, poprzez aktywizację społeczności lokalnej
- likwidacja obszarów wykluczenia społecznego
- umacniania w świadomości społecznej poczucia odpowiedzialności za siebie, swoje otoczenie, wspólnotę lokalną oraz jej tradycje

Osiągnięcie celów związanych z przeprowadzeniem udanego procesu rewitalizacji wymaga zastosowania działań i źródeł finansowania, które doprowadzą do zintegrowania trzech sektorów: infrastruktury, rozwoju przedsiębiorczości i zasobów ludzkich.

Realizacja zadań wyznaczonych w Programie przyczyni się do:

- likwidacji istotnych problemów gospodarczych na obszarze rewitalizowanym
- poprawy i przywrócenie ładu przestrzeni publicznej.
- poprawy estetyki przestrzeni miejskiej
- rewaloryzacji obiektów i infrastruktury społecznej o ogromnej wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym
- harmonizacji rewaloryzowanych obiektów z otoczeniem oraz przystosowanie istniejących obiektów do nowych funkcji kulturalno- turystycznych z elementami funkcji edukacyjnych

2. WYBÓR OBSZARÓW REWITALIZACJI I UZASADNIENIE WYBORU OBSZARU REWITALIZOWANEGO

Zgodnie z wytycznymi do opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Toszek wyznaczono obszary zdegradowane wymagające rewitalizacji. Na podstawie decyzji Burmistrza Gminy Toszek uzyskano zwolnienie z procedury przeprowadzenia konsultacji społecznych.

Obszar rewitalizowany Gminy Toszek wyznaczony w niniejszym opracowaniu, posiada znamiona obszaru zdegradowanego, niedoinwestowanego, borykającego się z wieloma problemami natury gospodarczej i społecznej. W programie zapisano działania zmierzające do przywrócenia dawnej świetności, zapewnienia rozwoju miasta i likwidacji istotnych problemów gospodarczych lub społecznych na obszarze rewitalizowanym poprzez działania inwestycyjne uwzględniające przebudowę i remont obiektów na cele kulturalno – turystyczno – rekreacyjne z funkcjami społecznymi wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia, mające służyć poprawie atrakcyjności turystyczno- kulturalnej miasta z zagospodarowywanie przestrzeni miejskich.

Rewitalizacja jest procesem, który ma na celu ożywienie sfery społecznej, ekonomicznej i przestrzennej miasta. Nie należy jej utożsamiać wyłącznie z odnową zabytkowych części miasta, ale przede wszystkim z wprowadzeniem nowych funkcji w jego zdegradowane obszary, które pozwolą na wzrost ich wartości.

Skala przestrzenna Gminy Toszek, analiza danych statystycznych, a przede wszystkim analiza SWOT, determinuje do objęcia obszarem wsparcia wycinek obszaru miasta w jego granicach administracyjnych – kompleks zamkowy.

Obszar ten został wskazany na podstawie wykonanych analiz i danych zawartych w diagnozie.

Wyznaczony obszar podlegający rewitalizacji jest w pełni spójny z dokumentami planistycznymi gminy.

Wybór obszaru dokonany został na podstawie:

- analizy dokumentów strategicznych gminy i przyjętych priorytetów oraz wyznaczonych w nich celów,
- analizy i diagnozy sytuacji społecznej, ekonomicznej i przestrzennej dokonanej w poprzednich rozdziałach niniejszego dokumentu,
- wizji lokalnych,
- danych statystycznych,

W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Toszek wyznacza się na dzień dzisiejszy Obszar I – Kompleks zamkowy, na który składają się:

- wieża z budynkiem stajni o powierzchni 664 m² i kubaturze 5603 m³,
- budynek biurowy (strażnik) o powierzchni 103 m² i kubaturze 965 m³,
- budynek przybramny o powierzchni 435 m² i kubaturze 5664 m³,

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

Zamek obronny wraz z fosami, przyległymi ogrodami i całym wzgórzem zamkowym z XV wieku, gotycki. Granice ochrony obejmują całość założenia zamkowego wraz z fosami, przyległymi ogrodami i całym wzgórzem zamkowym.

Obszar określony w niniejszym dokumencie jako Obszar I obejmuje centralną, historycznie najstarszą część miasta. Niezależnie od powyższego, należy mieć na uwadze, iż wyznaczone granice obszaru podlegającego rewitalizacji mogą ulec w przyszłości powiększeniu.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek na lata 2010 – 2013 zakłada podjęcie działań w trzech obszarach, które będą miały pozytywny wpływ na rozwój przestrzenny, gospodarczy i społeczny. Zaplanowane w LPR zadania realizowane będą przez cały horyzont czasowy określony w Programie.

Okres programowania Lokalnego Programu Rewitalizacji gminy Toszek został wyznaczony na lata 2010- 2013, co związane jest z tym, że proces rewitalizacji jest długoterminowy i wymaga dużych rozłożonych w czasie nakładów finansowych.

Źródła finansowania pochodzić będą częściowo z funduszy europejskich, a to wymaga aby planowanie finansowe oparte było o ramy czasowe finansowania 2007 – 2013.

Planowane zadanie łączy w sobie i integruje działania należące do trzech sektorów: infrastruktury, rozwoju przedsiębiorczości i zasobów ludzkich.

Nazwa zadania	Cel	Harmonogram realizacji	wartość zadania i źródła finansowania
Rewitalizacja gotyckiej wieży zamkowej w Toszku wraz z otoczeniem z przeznaczeniem na centrum ekspozycji historycznych	<ul style="list-style-type: none">- Podniesienie edukacji mieszkańców- przyciągnięcie turystów,- stworzenie zaplecza umożliwiającego rozwój kultury- stworzenie warunków do kultywowania i pielęgnowania tradycji lokalnych- stworzenie zaplecza pełniącego funkcję edukacyjno -popularyzatorską, wspierającą działania aktywizujące mieszkańców miasta- stworzenie atrakcyjnego miejsca publicznych spotkań i rekreacji mieszkańców,- zwiększenie atrakcyjności osadniczej, turystycznej i inwestycyjnej Toszka	2011-2013	3.695.850 zł W tym: 1.304.617,68 - środki własne 2.391.232,32 zł – środki RPO WSL

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

ZADANIE NR	1
Nazwa projektu:	REWITALIZACJA GOTYCKIEJ WIEŻY ZAMKOWEJ WRAZ Z OTOCZENIEM Z PRZEZNACZENIEM NA CENTRUM EKSPOZYCJI HISTORYCZNYCH ZAMEK W TOSZKU
Beneficjent	Centrum Kultury „Zamek w Toszku”.
Miejsce realizacji	Toszku w powiecie gliwickim, ul. Zamkowa 10, działki: nr 26, 29/27 oraz 140/25 o powierzchni 4,481 ha
Opis zadania:	<p>Rewitalizacja zamku w Toszku obejmuje remont i konserwację gotyckiej wieży zamkowej w Toszku wraz z otoczeniem z przeznaczeniem na Centrum Ekspozycji Historycznych „Zamek w Toszku”</p> <p>Zadanie obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - renowację oraz aranżację gotyckiej wieży zamkowej, - renowację dachu budynku stajni i wieży, - konserwację elewacji budynku stajni wraz z portalem, - remont sieci kanalizacyjnej w budynku stajni i wieży wraz z przyłączeniem jej do sieci miejskiej, - odtworzenie instalacji wodno - kanalizacyjnej oraz centralnego ogrzewania w wieży zamkowej, - wymianę instalacji elektrycznej siły i oświetlenia w wieży zamku w Toszku, <p>Przebudowa zabytkowej wieży zacznie się od piwnicy, gdzie planuje się salę ekspozycyjną z narzędziami tortur. Z kolei w tunelu łączącym wieżę z Zamkiem przewiduje się salę ekspozycyjną, w której turyści będą mogli podziwiać tunel skazańców.</p> <p>Zgodnie z założeniami pierwsze piętro wieży w głównej mierze przeznaczone zostanie na część ekspozycyjną, w której wystawione zostaną zabytki muzealne, będące własnością Zamku w Toszku oraz ekspozycje użyczone z innych źródeł. Oprócz sali wystawienniczej zaadoptowane zostanie pomieszczenie, w którym powstanie Punkt Informacji Kulturalnej udzielający informacji dotyczących całego regionu.</p> <p>Drugie piętro wieży przeznaczone zostanie na salę audiowizualną, mającą zgodnie z planem pełnić rolę kulturową dla całej gminy. Wyświetlane w niej będą filmy związane z historią Zamku, gminy, regionu oraz inne projekcje. Trzecie piętro przeznaczone zostanie na salę ekspozycyjną z makietą zamku, natomiast na ostatnim poziomie wieży powstanie punkt widokowy.</p> <p>Proces rewitalizacji w sposób znaczący wpłynie na wzrost znaczenia regionalnego gminy i miasta Toszek a w konsekwencji na powstanie w mieście jednego z ważniejszych centrów kulturowych. W konsekwencji rewitalizacja Zamku w Toszku sprzyjać będzie rozwojowi gospodarczemu gminy, jego spójności ekonomicznej, społecznej i terytorialnej oraz integracji z Unią Europejską. W szerszej perspektywie rezultaty te przełożą się na podwyższenie konkurencyjności gospodarki regionu oraz kraju i zacieśnienie spójności społeczno-gospodarczej w ramach UE.</p> <p>Zamek w Toszku jest jedną z cenniejszych atrakcji Województwa Śląskiego.</p> <p>Rewitalizacja zabytkowego Zamku w Toszku jest szansą nie tylko dla lokalnej ludności, która dzięki zwiększonemu ruchowi turystycznemu będzie mogła odczuć wymierne korzyści z handlu, gastronomii czy bazy noclegowej, ale także dla Gminy Toszek, Powiatu Gliwickiego i całego Województwa Śląskiego, które zyskają na atrakcyjności oferując odwiedzającym województwo śląskie turystom zwiedzanie zabytkowego obiektu, którego</p>

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

	<p>infrastruktura nie będzie już odbiegała od standardów europejskich.</p> <p>Zmarnowanie tak wielkiego dziedzictwa poprzez nieprzeprowadzenie prac remontowych i braku prób przywrócenia świetności temu miejscu byłoby postawą niewłaściwą.</p> <p>Projekt otwiera ofertę kulturalną, promującą atrakcyjne sposoby upowszechniania historii naszego regionu w zabytkowym obiekcie – Zamku w Toszku, który jest perełką architektury historycznej regionu</p>
Przewidywany termin rozpoczęcia i zakończenia projektu	2011-2013
Przewidywany, szacunkowy koszt realizacji projektu	<p>Ogółem 3.695.850 zł brutto</p> <p>W tym: 1.304,617,68 zł brutto – środki własne</p> <p>2.391.232,32 zł brutto – środki RPO WSL</p>
Zróżła finansowania	<p>Budżet JST</p> <p>Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego</p>
Posiadane zezwolenia niezbędne do realizacji projektu (np. pozwolenie na budowę itp.)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Program postępowania konserwatorskiego zabytkowej wieży zamkowej w Toszku, ➤ Program postępowania konserwatorskiego renowacji dachu budynku stajni i wieży, ➤ Program postępowania konserwatorskiego w zakresie odtworzenia instalacji wodno-kanalizacyjnej oraz centralnego ogrzewania w wieży zamkowej w Toszku, ➤ Program postępowania konserwatorskiego renowacji wieży zamku w Toszku instalacje elektryczne, ➤ Program postępowania konserwatorskiego w zakresie odtworzenia kanalizacji Zamku w Toszku wraz z podłączeniem do sieci miejskiej,

Podstawowymi źródłami finansowania zadań niniejszego programu rewitalizacji są:

- środki krajowe (publiczne) - środki budżetu Gminy Toszek
- środki finansowe pochodzące z funduszy europejskich - dostępne w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego
- własne środki finansowe (prywatne i publiczne) jakimi dysponują uczestnicy procesu rewitalizacji - środki własne beneficjentów.

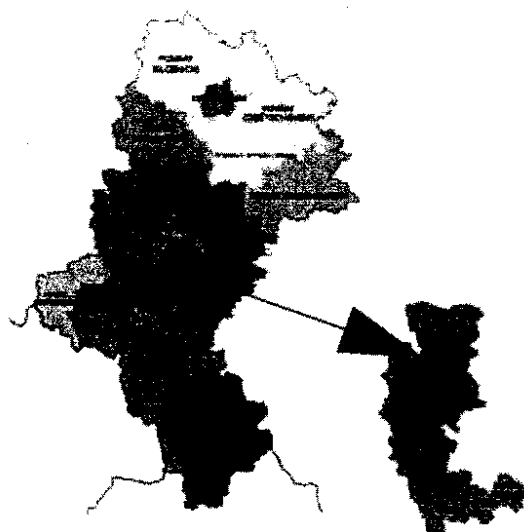
Budżet Gminy przewiduje wydatki na finansowanie wieloletnich programów inwestycyjnych oraz wydatki na finansowanie programów i projektów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

Rewitalizacja Zamku w Toszku – propozycja do Wieloletniego Planu Inwestycyjnego				
Ogółem		3.695.850,00 zł	1.304.617,68 zł	2.391.232,32 zł
nakłady w danym roku ogółem	Rok	Kwota ogółem	środki własne	RPO WSL
	2011r.	495.602,00 zł	248.116,09 zł	247.485,91 zł
	2012r.	1.853.691,00 zł	618.274,81 zł	1.235.416,19 zł
	2013r.	1.286.047,81 zł	407.726,78 zł	878.321,03 zł

3. ZASIĘG OBSZARU REWITALIZOWANEGO

Mapa 1 - Toszek na mapie Województwa Śląskiego

Zgodnie z nomenklaturą Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych Gmina Toszek znajduje się w podregionie centralnym śląskim (NUTS 3), w powiecie gliwickim (NUTS 4), natomiast na poziomie NUTS 5 jest ona jedną z 73 gmin znajdujących się w ramach podregionu centralnego śląskiego.

Zamek w Toszku położony jest w Województwie Śląskim, w Powiecie Gliwickim, w mieście Toszek, przy ulicy Zamkowej nr 10, na działkach nr 26, 29/27 oraz 140/25 o powierzchni 4,481ha będących własnością Gminy Toszek, znajdującym się w wiecznym użytkowaniu Centrum Kultury „Zamek w Toszku”.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

Obszar wyznaczony do rewitalizacji znajduje się w strefie ochrony konserwatorskiej STREFA "A" - ścisłej ochrony konserwatorskiej - wyznaczonej na terenach szczególnie wartościowych w skali miasta i regionu, o dobrze zachowanych elementach historycznej struktury przestrzennej.

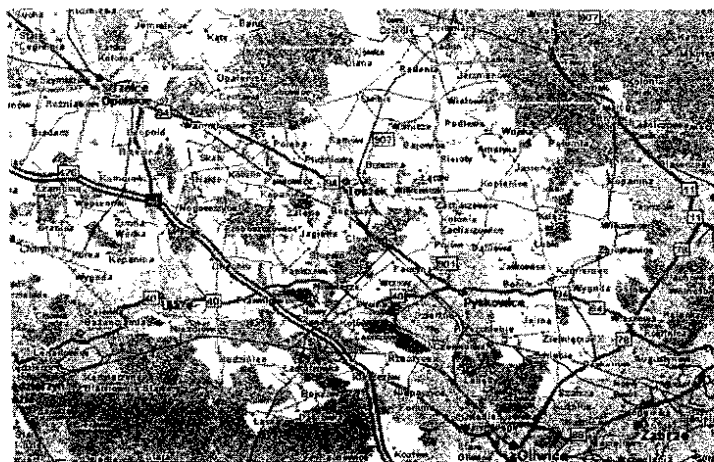
Strefa "A" obejmuje obszar podlegający ochronie pełnej struktury układu przestrzennego. Na jego obszarze nie wolno wprowadzać żadnych zasadniczych zmian w rozplanowaniu i ukształtowaniu zabudowy.

Zasięg obszaru rewitalizowanego bliższy to Gmina Toszek i jej mieszkańcy, natomiast dalszy to Powiat Gliwicki i Województwo Śląskie. Dla określenia grup docelowych zostały wskazane obszary oddziaływania związane z miejscem zamieszkania potencjalnych odwiedzających Zamek w Toszku.

Ze względu na zasięg geograficzny można przyjąć podział potencjalnych grup odbiorców odnoszący się do różnych poziomów związanych z odległością od Toszka.

Zasięg bezpośredniego oddziaływania - sąsiedztwo z aglomeracjami miejskimi i miejscowościami z uwzględnieniem ciągów komunikacyjnych obrazuje poniższa mapa:

Mapa 2 -Mapa Toszka i okolicy

- Oddziaływanie na poziomie powiatów: gliwickiego, tarnogórskiego, strzeleckiego, kędzierzyńskiego, raciborskiego
- Oddziaływanie na poziomie większych miast: Gliwice, Zabrze, Bytom, Katowice, Opole, Strzelce Opolskie, Tarnowskie Góry
- Oddziaływanie na poziomie województw: śląskie, opolskie

Zamek w Toszku odwiedza rocznie około 20.000 tysięcy turystów.

W roku 2010r w związku z realizacją cyklu imprez kulturalnych pn.: „Złote Średniowiecze na Zamku w Toszku” zamek odwiedziło tylko podczas trzech imprez plenerowych około 12.000 tysięcy turystów głównie z terenu województwa śląskiego i opolskiego.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

Poniższa tabela prezentuje liczbę sprzedanych biletów na wieżę z uwzględnieniem podziału na grupy indywidualne i zorganizowane.

Tabela 1 – liczba sprzedanych biletów

ROK	Turysta indywidualny	Grupy zorganizowane
2007	3932	4717
2006	2162	4027

Rewitalizacja Zamku zwiększy jego atrakcyjność, co z kolei wpłynie na liczbę przyjeżdżających turystów. Co więcej, przedmiotowa, objęta poniższym LPR, rewitalizacja wpłynie na poprawę oferty kulturalnej i kształtującej życie społeczne, która jest kierowana do mieszkańców Gminy Toszek.

4. RYS HISTORYCZNY ZAMKU W TOSZKU WG. DR JANA LEWANDOWSKIEGO

Nie wiadomo dokładnie kiedy na górującym nad okolicą wzgórze zbudowano pierwszy drewniany gród obronny, możliwe że nastąpiło to już w okresie wczesnopiastowskim, w X – XI wieku. Źródła pisane potwierdzają istnienie grodu toszeckiego dopiero w 1222 roku, kiedy to wspomina się po raz pierwszy tutejszą kasztelanię i kasztelana Jakuba. Historycy twierdzą jednak zgodnie, że gród w Toszku istniał już z pewnością w XII wieku. Bo skoro toszecki kościół św. Piotra wymieniono po raz pierwszy w bulli papieża Innocentego z 1201 roku, to gród musiano tu postawić znacznie wcześniej. Prawdopodobnie kasztelania powstała za panowania Bolesława Krzywoustego.

W okresie rozbicia dzielnicowego gród kasztelański w Toszku należał do kolejnych książąt śląskich z linii opolskiej, potem bytomsko – kozielskiej, wreszcie linii cieszyńskiej i oświęcimskiej. Ze znaczniejszych lokatorów grodu należy tu wspomnieć księżną Judytę, żonę księcia Mieszka II Otyłego, która po jego śmierci w 1246 roku zamieszkiwała przez jakiś czas właśnie w Toszku. Z linii kozielsko – bytomskiej karierę europejską zrobił książę toszecki Bolesław, który ok. 1315 roku został arcybiskupem Ostrzyhomia i prymasem na Węgrzech, w czym pomogła mu pewnie jego siostra Maria, wydana za mąż za króla węgierskiego Karola Roberta.

Największe znaczenie osiągnął zamek w Toszku w okresie długiego panowania księcia toszeckiego Przemysława (z linii oświęcimskiej) w XV stuleciu. Przemysław nie tylko odbudował zamek po zniszczeniach spowodowanych przez najazdy husyckie, lecz uczynił z niego swoją stałą rezydencję, w dodatku rezydencję teraz już murowaną.

Po śmierci księcia Przemysława w 1484 roku zamek stał się ponownie własnością książąt linii opolskiej, lecz na krótko. Z chwilą bezpotomnej śmierci Jana II Dobrego w 1532 roku

zamek toszecki wraz z księstwem opolsko – raciborskim przeszedł w ręce Habsburgów (jako lenno królów czeskich).

Z kolei Habsburgowie wydali zamek w zastaw Fryderykowi von Redernowi w 1557 roku, a następnie jego synowi Jerzemu Fryderykowi Redernowi, który w 1592 roku wykupił go wraz z Toszkiem i Pyskowicami. Po pożarze zamku w 1570 roku Redernowie odbudowali go i rozbudowali w stylu renesansowym, dobudowując zabudowania mieszkalne do budynku bramnego. Na zamku toszeckim Redernowie panowali do śmierci Jerzego II Rederna w 1637 roku. Jego siostra Małgorzata von Kolovrat, która stała się wtedy jego właścicielką, wydała rok później swoją córkę za wpływowego w monarchii habsburskiej hrabiego Kaspra Colonnę z rodziny wywodzącej się z Tyrolu.

W ten sposób zamek dostał się w posiadanie rodu Colonnów, którzy władali nim w okresie 1638 – 1707. Kasprowi Colonnii zamek zawdzięcza kolejny okres świetności, przede wszystkim dzięki zasadniczej jego przebudowie w latach 1650 – 1666, co do dnia dzisiejszego upamiętnia inskrypcja nad budynkiem bramnym o treści: CASPAR COMES COLONNA 1666. W efekcie dobudowy nowych fragmentów mieszkalnych zamek obronny przemienił się w wygodną rezydencję magnacką, która nie miała sobie równych w tej części Górnego Śląska.

Jednak w 1707 roku Colonnowie sprzedali zamek baronowi Johannowi Dietrichowi von Peterswald, a ten z kolei odsprzedał go w 1718 roku hrabiemu Franciszkowi Karolowi Kotulińskiemu. Po Kotulińskich (1718 – 1759) zamek przeszedł w ręce rodu Posadowskich (1759 – 1791). Od Posadowskich kupił go w 1791 roku baron Adolf von Eichendorff, pan na Łubowicach i ojciec wielkiego poety romantycznego Josepha von Eichendorffa.

Wprawdzie zamek tylko przez 6 lat pozostawał własnością Eichendorffów, lecz dla przyszłego poety były to najwcześniejsze lata życia, gdy wrażenia kumulują się, żeby obrodzić w czasie późniejszym. Wspominany przez niego tak często „zamek ów na wzgórzu ciszy” jest najpewniej właśnie toszeckim zamkiem, bo poeta przebywał w nim w dzieciństwie wiele razy.

Zaledwie po kilku latach baron von Eichendorff sprzedał zamek w 1797 roku hrabiemu Franciszkowi Adamowi Gaschinowi. I tak jego właścicielami stali się Gaschinowie (w okresie 1797 – 1840), z którymi wiąże się najslawniejsza toszecka legenda o złotej kaczkę. Bowiem w 1811 roku na zamku wybuchł pożar, który doszczętnie strawił zabudowania mieszkalne. Starającą się wydostać z płomieni Gizela Gaschin, żona ówczesnego właściciela zamku Leopolda Gaschina, zdołała zabrać złotą kaczkę siedzącą na 11 złotych jajkach, by w trakcie ucieczki zakopać ją w podziemnym przejściu. Wkrótce hrabina Gizela zmarła, a złotej kaczkę dotąd nie odnaleziono.

Po wielkim pożarze zamek pozostał już ruiną, a Gaschinowie wybudowali sobie w Toszku pałac, wykorzystując materiały budowlane zniszczonego zamku. W 1840 roku sprzedali zamek, a raczej jego ruiny, Abrahamowi Guradze. W rękach rodziny Guradze zamek

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

znajdował się do II wojny światowej, przy czym w latach dwudziestych hrabia Kurt Hubert Guradze przekazał go w użytkowanie młodzieży.

Po II wojnie światowej zamek pozostawał malowniczą ruiną. W latach 1957 - 1963 został częściowo odbudowany, stając się odtąd siedzibą toszeckich placówek kultury, ostatnio Centrum Kultury „Zamek w Toszku”.

Dodatkowym argumentem przemawiającym za przeprowadzeniem rewitalizacji Zamku w Toszku jest wielość spełnianych przez ten obiekt zadań. Siedziba Centrum Kultury, biblioteki gminnej, miejsce ciekawych imprez historycznych i rozrywkowych oraz innowacyjna propozycja utworzenia Centrum Ekspozycji Historycznych czynią z tego miejsca obiekt o niezwykle szerokim zakresie pełnionych funkcji. Na terenie Województwa Śląskiego nie ma drugiego takiego obiektu będącego we władztwie Gminy, który łączyłby realizację celów nakierowanych na lokalną wspólnotę mieszkańców oraz celów nakierowanych na ofertę turystyczną wpisaną w krajobraz Regionu.

5. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI

Zgodnie z wytycznymi do tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji koniecznym jest określenie wskaźników osiągnięć. W niniejszym dokumencie jako wskaźniki realizacji, przyjęto wskaźniki wskazane w Uszczegółowieniu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013, właściwych dla działania **6.2.2. Rewitalizacja – „małe miasta” w ramach Priorytetu VI.**

Przyjęto, iż realizowane w ramach Programu zadania, mogą wpisywać się w jeden lub kilka typów projektów, a w związku z tym przyjęto pełny katalog wskaźników właściwych do danego typu projektu, z zastrzeżeniem, iż ostateczny wybór wskaźników, które zostaną wybrane do realizacji i które podlegać będą monitorowaniu, należeć będzie do Beneficjenta/ realizatora projektu.

Typ projektu 2:

Zagospodarowywanie przestrzeni miejskich, w tym budowa, przebudowa i remont obiektów na cele gospodarcze, edukacyjne, turystyczne, rekreacyjne, społeczne i kulturalne, wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia, przyczyniające się do likwidacji istotnych problemów gospodarczych lub społecznych na obszarze rewitalizowanym (za wyjątkiem budynków o charakterze mieszkalnym). Działania w tym typie projektów muszą być skupione na zdegradowanym obiekcie i obszarze a idea projektu musi odnosić się do przywrócenia pierwotnego stanu i funkcji obiektu bądź obszaru, czy też znalezienie takiego nowego zastosowania i doprowadzenie do stanu, w którym obiekt bądź obszar stanie się wartościowy i funkcjonalny. Projekty z tego zakresu będą odnosić się do otwartej przestrzeni publicznej typu: rynki, targowiska, parki, place miejskie, place zabaw, ulice pełniące funkcje pasaży handlowych lub inne.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

Typ projektu 3:

Uzupełnienie i remont istniejącej zabudowy w tym zabudowa płomb, remont użytkowanych oraz niezagospodarowanych budynków na cele: gospodarcze, edukacyjne, turystyczne, rekreacyjne, społeczne i kulturalne wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia, przyczyniające się do likwidacji istotnych problemów gospodarczych lub społecznych na obszarze rewitalizowanym (za wyjątkiem budynków o charakterze mieszkalnym). Działania w tym typie projektów muszą być skupione na zdegradowanym obiekcie i obszarze a idea projektu musi odnosić się do przywrócenia pierwotnego stanu i funkcji obiektu bądź obszaru czy też znalezienie takiego nowego zastosowania i doprowadzenie do stanu, w którym obiekt bądź obszar stanie się wartościowy i funkcjonalny. W tym typie projektu możliwe jest również dofinansowanie termomodernizacji i wymiany źródła ciepła jednak tylko w ramach kompleksowego projektu przebudowy i remontu budynków. W ramach tego typu projektu działania będą dotyczyć przede wszystkim istniejącej zabudowy, pustostanów, budynków niezagospodarowanych lub budynków z przeznaczeniem zmiany ich funkcjonowania.

Użyte symbole w tabelach poniżej oznaczają:

T- wskaźnik obligatoryjny

N- wskaźnik fakultatywny

A) WSKAŹNIKI PRODUKTU

Typ projektu 2:

Produkt	N	Liczba obiektów poddanych renowacji na co najmniej 2 spośród wymienionych celów	szt.
Produkt	N	Powierzchnia obiektów poddanych renowacji na co najmniej 2 spośród wymienionych celów	m2
Produkt	N	Liczba wybudowanych obiektów na co najmniej 2 spośród wymienionych celów	szt.
Produkt	N	Powierzchnia wybudowanych obiektów na co najmniej 2 spośród wymienionych celów	m2
Produkt	N	Liczba obiektów przebudowanych/wyremontowanych na co najmniej 2 spośród wymienionych celów	szt.
Produkt	N	Powierzchnia obiektów poddanych przebudowie/remontowi na co najmniej 2 spośród wymienionych celów	m2
Produkt	N	Liczba obiektów przebudowanych/wyremontowanych na potrzeby działalności gospodarczej	szt.
Produkt	N	Powierzchnia obiektów przebudowanych/wyremontowanych na potrzeby działalności gospodarczej	m2
Produkt	N	Powierzchnia użytkowa w budynkach poddanych przebudowie/remontowi	m2
Produkt	N	Powierzchnia zagospodarowanych placów/terenów zielonych wokół obiektów objętych wsparciem	m2
Produkt	N	Powierzchnia terenów przeznaczonych na małą architekturę	m2
Produkt	N	Liczba obiektów małej architektury	szt.
Produkt	N	Liczba miejsc parkingowych	szt.
Produkt	N	Powierzchnia terenu przeznaczonego na plac parkingowy	m2
Produkt	N	Powierzchnia wyremontowanej i przebudowanej infrastruktury publicznej na terenie zrewitalizowanym	m2

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

Produkt	N	Długość wybudowanych dróg wewnętrznych na obszarach objętych wsparciem	m
Produkt	N	Długość przebudowanych/wyremontowanych dróg wewnętrznych na obszarach objętych wsparciem	m
Produkt	N	Liczba wybudowanych obiektów infrastruktury drogowej	szt.
Produkt	N	Liczba przebudowanych/wyremontowanych obiektów infrastruktury drogowej	szt.
Produkt	N	Liczba obiektów przystosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych	szt.

Typ projektu 3:

Produkt	N	Liczba budynków poddanych renowacji na co najmniej 2 spośród wymienionych celów	szt.
Produkt	N	Powierzchnia budynków poddanych renowacji na co najmniej 2 spośród wymienionych celów	m ²
Produkt	N	Liczba budynków przebudowanych/wyremontowanych na co najmniej 2 spośród wymienionych celów	szt.
Produkt	N	Powierzchnia budynków przebudowanych/wyremontowanych na co najmniej 2 spośród wymienionych celów	m ²
Produkt	N	Liczba zabudowanych „plomb” na co najmniej 2 spośród wymienionych celów	szt.
Produkt	N	Powierzchnia zabudowanych „plomb” na co najmniej 2 spośród wymienionych celów	m ²
Produkt	N	Liczba budynków przebudowanych/wyremontowanych na potrzeby działalności gospodarczej	szt.
Produkt	N	Powierzchnia budynków przebudowanych/wyremontowanych na potrzeby działalności gospodarczej	m ²
Produkt	N	Liczba obiektów przystosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych	Szt.

B) WSKAŹNIKI REZULTATU

Typ projektu 2:

Rezultat	T	Liczba imprez organizowanych z wykorzystaniem infrastruktury objętej wsparciem	szt.
Rezultat	N	Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami	szt.
Rezultat	N	Powierzchnia użytkowa faktycznie wykorzystywana	m ²
Rezultat	N	Liczba nowych punktów usługowych na terenach zrewitalizowanych	szt.
Rezultat	N	Powierzchnia zagospodarowanego przyległego otoczenia	m ²
Rezultat	N	Powierzchnia zabudowanych/zrewitalizowanych pustych przestrzeni publicznych, które stały się dostępne na co najmniej 2 spośród wymienionych celów w wyniku realizacji projektu	m ²
Rezultat	N	Powierzchnia terenów, które stały się dostępne w wyniku realizacji projektów	m ²
Rezultat	T	Liczba osób korzystających z infrastruktury objętej wsparciem	osoby
Rezultat	T	Liczba nowych przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie objętym wsparciem	szt.
Rezultat	T	Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów	ha
Rezultat	T	Liczba zrewitalizowanych obszarów	szt.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

Typ projektu 3:

Rezultat	T	Liczba imprez organizowanych z wykorzystaniem infrastruktury objętej wsparciem	szt.
Rezultat	N	Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami	szt.
Rezultat	T	Liczba osób korzystających z infrastruktury objętej wsparciem	osoby
Rezultat	N	Powierzchnia użytkowa faktycznie wykorzystywana	m2
Rezultat	N	Liczba nowych punktów usługowych na terenach zrewitalizowanych	szt.
Rezultat	N	Powierzchnia terenów, które stały się dostępne w wyniku realizacji projektu	m2
Rezultat	N	Liczba osób korzystających z obiektów zabudowanych/zrewitalizowanych pustych przestrzeni publicznych	osoby
Rezultat	T	Liczba nowych przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie objętym wsparciem	szt.
Rezultat	T	Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów	ha
Rezultat	T	Liczba zrewitalizowanych obszarów	szt.

6. ORGANIZACJA PROCESU REWITALIZACJI.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek zwraca uwagę na etapy procesu zarządzania jakie zgodnie z nowoczesną metodologią organizacji winny zawierać programy strategiczne tzn.:

- planowanie;
- organizowanie;
- motywowanie;
- kontrolowanie.

Uczestnikami procesu rewitalizacji Gminy Toszek, którzy powinni wziąć aktywny udział jego wdrażaniu są:

- Urząd Gminy Toszek
- pozostałe jednostki administracji samorządowej i rządowej
- właściciele nieruchomości położonych na obszarze rewitalizowanym
- podmioty świadczące usługi z zakresu edukacji dzieci, młodzieży i dorosłych
- organizacje pozarządowe
- mieszkańcy miasta
- podmioty gospodarcze
- firmy zewnętrzne świadczące usługi z zakresu doradztwa w kwestii rewitalizacji
- wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe
- instytucje naukowe
- jednostki wyznaniowe
- Powiatowa Komenda Policji

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

Mnogość podmiotów - potencjalnych aktorów procesu rewitalizacji powoduje, że zarządzanie procesem odnowy to działanie skomplikowane i wymaga zastosowania właściwych technik zarządczych. Proces rewitalizacji wymaga tego, aby powstał system, który mimo braku jasnych uregulowań prawnych organizować będzie zasady współpracy pomiędzy poszczególnymi uczestnikami procesów odnowy ich wzajemne relacje i kompetencje.

Etap zarządzania procesem rewitalizacji	Definicja i cechy charakterystyczne
Planowanie	<p>Antycypowanie przyszłych warunków otoczenia poprzez analizę istniejących zasobów</p> <ul style="list-style-type: none">- analiza zasobów miasta jak i warunków otoczenia- identyfikacja i wyznaczanie kolejnych celów programu rewitalizacji <p>W przypadku procesu rewitalizacji potrzebny jest pewien rodzaj uzgodnień, który poza uregulowaniami prawnymi będzie kompleksowo stanowić o organizacji całego procesu przekształceń. Znajdą się w nim informacje o formie wymaganej partycypacji mieszkańców, sposobach ich integracji, przeciwdziałaniu problemom wykluczenia społecznego, metod rozwoju infrastruktury społecznej.</p>
Organizowanie	<p>Kreowanie struktury organizacyjnej. Wybór operatora procesu rewitalizacji - Ze względu na potrzebę interdyscyplinarnego podejścia do procesów odnowy sprecyzowania wymaga wybór instytucji, która aktywizowała i inicjowała będzie wszelkie przedsięwzięcia rewitalizacyjne, czyli wybór operatora rewitalizacji i wyposażenie go we właściwe kompetencje. Biorąc pod uwagę specyficzny charakter działań rewitalizacji zdegradowanej tkanki miasta, dostępność informacji o aktualnej sytuacji społeczno - ekonomicznej mieszkańców i jakości przestrzeni miasta, a także nieprecyzyjne przepisy prawa należy stwierdzić, że najbardziej optymalnym jest wybór na operatora rewitalizacji Urzędu Gminy w Toszku.</p> <p>Do zadań operatora rewitalizacji należy:</p> <ul style="list-style-type: none">- wybór efektywnych metod zarządzania- przeprowadzenie badań i analiz dotyczących rewitalizowanego obszaru;- zlecenie bądź samodzielne wykonanie projektów w ramach programu;- ciągły monitoring procesu rewitalizacji;- udzielanie zamówień na realizację zadań inwestycyjnych;

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

- zawieranie umów, które warunkują realizację celów;
- finansowa obsługa realizacji programu rewitalizacji i rozliczenie kosztów realizacji programu rewitalizacji;
- nadzór nad projektami uspołecznienia procesów odnowy i public relation programu rewitalizacji
- koordynacja współpracy wszystkich referatów w ramach rewitalizacji gminy;
- współpraca z konserwatorem zabytków w zakresie programu rewitalizacji;
- nawiązywanie kontaktu z mieszkańcami obszarów rewitalizowanych oraz ich pełnomocnikami celem udzielania informacji o wszystkich działaniach odnowy, a także motywowaniu ich do aktywnego partycypowania w procesie rewitalizacji;
- współpraca z instytucjami pozarządowymi działającymi na rzecz rewitalizacji, oraz przedsiębiorstwami i instytucjami otoczenia biznesu mającymi istotne znaczenie dla powodzenia działań odnowy;
- samodzielne wykonanie lub udzielenie zamówienia publicznego na wykonanie projektów niezbędnych do realizacji programu rewitalizacji, w tym projektów architektonicznych i budowlanych;
- udzielenie zamówień na realizację robot budowlanych niezbędnych do realizacji budowlanej części programu rewitalizacji;
- zawieranie umów mających na celu realizację programu rewitalizacji;
- przygotowywanie i udostępnianie informacji publicznej o programie rewitalizacji; promocja procesu rewitalizacji;
- aktualizacja lokalnego programu rewitalizacji;
- uczestniczenie w przygotowaniu kolejnych zadań przestrzennych, gospodarczych i społecznych w zakresie zgodności z zakładanymi celami rewitalizacji;
- wykonywanie innych czynności wynikających z uchwał rady gminy, mających na celu realizację programu rewitalizacji.

Celem lepszej koordynacji działań poszczególnych jednostek urzędu jak i jego jednostek pomocniczych zarządzeniem Burmistrza Gminy Toszek zostanie powołany zespół zadaniowy ds. rewitalizacji gminy, w którego skład mogą wchodzić pracownicy komórek organizacyjnych urzędu, i jego jednostek organizacyjnych.

Dopuszcza się również ewentualny outsourcing, tzn. zlecenie niektórych

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

	<p>lub całości zadań firmom czy zewnętrznym konsultantom, gdyż umożliwi to niezbędny transfer wiedzy w struktury organizacji urzędu, jak też zapewni bezstronność proponowanych rozwiązań mających na celu usprawnienie zarządzania procesami rewitalizacji Toszka.</p> <p>Stworzenie zasad współpracy z przyszłymi beneficjentami.</p> <p>Do zadań Beneficjenta może należeć:</p> <ul style="list-style-type: none"> - składanie wniosków o dofinansowanie ze środków wspólnotowych - samodzielne wykonanie lub udzielenie zamówienia publicznego na wykonanie projektów niezbędnych do realizacji programu rewitalizacji, w tym projektów architektonicznych i budowlanych - udzielenie zamówień na realizację robot budowlanych niezbędnych do realizacji budowlanej części programu rewitalizacji - współpraca z instytucjami pozarządowymi działającymi na rzecz rewitalizacji, oraz przedsiębiorstwami i instytucjami otoczenia biznesu mającymi istotne znaczenie dla powodzenia działań odnowy
<p>Motywowanie</p>	<p>Przekonywanie aktorów procesu rewitalizacji Toszka do tego, aby wykonywali właściwie przydzielone zadania i stosowali się do zasad organizacji systemu współpracy.</p> <p>Nakłanianie osób fizycznych i prawnych do właściwego zachowania w ramach działań podjętych w procesie rewitalizacji gminy.</p>
<p>Kontrolowanie</p>	<p>Dążenie do tego, aby działania i projekty rewitalizacyjne zmierzały do osiągnięcia swoich celów, poprzez stałe monitorowanie zachodzących procesów i interweniowanie w sytuacji, gdy jakaś część systemu działa wadliwie.</p> <p>Ocena efektywności i skuteczności poszczególnych działań.</p> <p>Porównywanie wyników procesów rewitalizacji z zamierzonymi wzorcami dla poszczególnych działań</p>

ZASADY MONITOROWANIA, OCENY I AKTUALIZACJI LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

1. ZASADY MONITORINGU

Niniejszy Program rewitalizacji stanowi otwarty dokument, który oddawany będzie systematycznej ocenie. W przypadku konieczności zostanie także zaktualizowany.

Ponieważ system monitoringu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Toszek jest procesem długotrwałym o szerokim horyzoncie czasowym, dlatego też monitorowanie odbywać się będzie w następującym systemie ocen w czasie:

- ocena „ex ante” - służy ona weryfikacji postulowanego projektu rewitalizacyjnego przed ich wykonaniem, dokonywana celem jego ewaluacji pod względem realności oraz racjonalności ekonomicznej;
- bieżąca ocena w trakcie realizacji wyznaczonego do realizacji projektu/zadania -- weryfikuje postępy realizacji programu rewitalizacji w trakcie jego realizacji;
- ocena „ex post” – po realizacji projektu, umożliwia porównanie planowanych i osiągniętych efektów projektu.

Podstawowymi celami monitoringu programu rewitalizacji Gminy Toszek są:

- ustawiczne gromadzenie informacji o rewitalizowanym terenie i procesach z nim związanych
- identyfikacja nowych tendencji i procesów jakie w nich mają miejsce na obszarze rewitalizowanym
- obserwacja długoterminowych tendencji rozwojowych
- wczesne ostrzeganie o nieprawidłowościach zachodzących przy wdrażaniu lokalnego programu
- rewitalizacji zarówno tych dotyczących kwestii rzeczowych jaki i finansowych

Monitorowanie ma na celu weryfikację i stopień osiągnięcia wskaźników produktów, rezultatów i oddziaływania. Dostarcza informacje o postępie realizacji projektów inwestycyjnych. Monitoring prowadzony będzie zarówno w zakresie finansowym jak i rzeczowym. Na system okresowej analizy, monitorowania i aktualizacji składać się będzie:

a) Zespół koordynacyjny w Urzędzie Gminy w Toszku

b) Partnerzy:

- Partnerzy indywidualni i radni Rady Miejskiej w Toszku;
- Mieszkańcy miasta;
- Organizacje pozarządowe;
- Przedsiębiorcy;
- Partnerzy instytucjonalni.

2. NARZĘDZIA MONITORINGU

Proces rewitalizacji Gminy Toszek jako działanie długoterminowe wymagać będzie zastosowania właściwych narzędzi kontroli i monitoringu celem porównania wskaźników osiągnięć założonego projektu rewitalizacji z zamierzonymi efektami. Kontrola i monitorowanie założonych działań umożliwi modyfikowanie jego założeń celem skuteczniejszego i bardziej efektywnego sposobu wdrażania wyznaczonych zadań.

W celu prowadzenia monitoringu przyjętych założeń i stanu ich realizacji przyjęto następujące narzędzia im służące:

- określenie wskaźników dla wyznaczonych celów
- prowadzenie stałej obserwacji kształtowania się zaprojektowanych wskaźników w określonych przedziałach czasowych, wynikających z ich specyfiki.

Lista przyjętych wskaźników będzie otwartym zestawem, który może być modyfikowany i uzupełniany bez konieczności zmiany niniejszego dokumentu.

Analizowane dane pozwolą na rozpoznanie trudności i ewentualnych opóźnień w realizacji przewidzianych zadań oraz na ocenę zaangażowania podmiotów je realizujących. Pomocne w tym zakresie będzie następujące proste narzędzie.

Planowany okres realizacji:	Rozpoczęcie:	Zakończenie:
Zadanie nr :		
Planowany całkowity koszt realizacji:		
Źródła finansowania zadań:		
Środki własne budżetu Miasta:		
Stan zaawansowania realizacji (ocena ogólna np. wyrażona w %):		
Szacunek efektów zgodnie z przyjętymi miernikami:		

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

Założenia monitoringu realizacji programu rewitalizacji kładą nacisk na oceny ilościowe, jednak dla pełnego monitoringu konieczne jest uzupełnienie ich o prowadzenie obserwacji zmian jakościowych, do których można zastosować badania ankietowe różnych grup społecznych. Do zastosowania tego narzędzia celowym będzie zatem opracowanie formularza ankiety, która pozwoli na: sprawdzanie postrzegania przez środowiska opiniotwórcze i reprezentatywne grupy mieszkańców zarówno wdrażanego LPR, jak i zmian zachodzących w Gminie oraz badanie ich postaw i preferencji. Wyniki takich badań mogą stanowić element uzupełniający rocznych sprawozdań z realizacji LPR.

Na proces rewitalizacji nieustannie wpływają czynniki egzogeniczne i endogeniczne. Pojawiają się nowe szanse i zagrożenia dla realizacji jego założeń, dlatego też niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek będzie w razie konieczności podlegał aktualizacji. Aktualizacja niniejszego dokumentu dokonywana będzie przez zespół zadaniowy ds. rewitalizacji gminy w porozumieniu z wszystkimi zainteresowanymi uczestnikami procesu rewitalizacji. Może być również ona dokonana przez niezależną firmę konsultingową lub jednostkę badawczo rozwojową. Rada Miejska przyjmuje aktualizację lokalnego programu rewitalizacji w drodze uchwały.

Uczestnikiem procesu rewitalizacji Gminy Toszek odpowiedzialnym za sferę monitoringu zadania przewidzianego do realizacji w jego ramach jest Centrum Kultury „Zamek w Toszku”. Zarządzający Centrum zobligowany będzie do corocznego przekazywania Radzie Miejskiej sprawozdania, z realizacji niniejszego Programu, zawierającego informację o finansowych i rzeczowych postępach prac. Poprzez analizę zestawu wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania informuje Radę Miejską o efektywności i skuteczności Programu.

Na proces rewitalizacji nieustannie wpływają czynniki egzogeniczne i endogeniczne. Pojawiają się nowe szanse i zagrożenia dla realizacji jego założeń, dlatego też niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek będzie w razie konieczności podlegał aktualizacji. Aktualizacja niniejszego dokumentu dokonywana będzie przez zespół zadaniowy ds. rewitalizacji gminy w porozumieniu z wszystkimi zainteresowanymi uczestnikami procesu rewitalizacji. Może być również ona dokonana przez niezależną firmę konsultingową lub jednostkę badawczo rozwojową. Rada Miejska przyjmuje aktualizację lokalnego programu rewitalizacji w drodze uchwały.

Uczestnikiem procesu rewitalizacji Gminy Toszek odpowiedzialnym za sferę monitoringu zadania przewidzianego do realizacji w jego ramach jest Centrum Kultury „Zamek w Toszku”. Zarządzający Centrum zobligowany będzie do corocznego przekazywania Radzie Miejskiej sprawozdania, z realizacji niniejszego Programu, zawierającego informację o finansowych i rzeczowych postępach prac. Poprzez analizę zestawu wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania informuje Radę Miejską o efektywności i skuteczności Programu.

3. ETAPY SYSTEMU MONITOROWANIA:

ETAPY CHARAKTERYSTYKA	
ETAP 1 – Analiza celów projektu.	<ul style="list-style-type: none"> - monitorowanie trwać będzie w całym okresie realizacji lokalnego programu rewitalizacji, czy cele określone w LPR są osiągnięte poprzez - realizację poszczególnych projektów objętych programem oraz czy cele realizowane przez program rewitalizacji są nadal aktualne.
ETAP 2 – Przegląd procedur wdrażania.	Dotyczyć będzie harmonogramu realizacji etapów systemu wdrażania programu rewitalizacji. Zasadniczo ten etap służy dopasowaniu potrzeb informacyjnych do roli podejmowania decyzji przez instytucję zarządzającą programem rewitalizacji.
ETAP 3 – Przegląd wskaźników produktów i rezultatów.	Dotyczy właściwego doboru wskaźników produktu i rezultatu dla poszczególnych projektów przygotowywanych przez beneficjentów końcowych na realizację zadań objętych programem rewitalizacji. Wskaźniki te muszą być zgodne z wytycznymi funduszy strukturalnych, jeżeli będą współfinansowały dany projekt.
ETAP 4 – Zaprojektowanie formatu raportów.	Raporty z realizacji poszczególnych projektów będą składane w standardowej formie przez beneficjentów końcowych do Zespołu ds. Koordynacji Programu Rewitalizacji. Konieczne jest zatem stworzenie odpowiedniej formy raportu z realizacji zadania, aby każdy z beneficjentów przekazał informację o swoim zadaniu w tej samej formie dla ułatwienia monitorowania zadań i jego standaryzacji.
ETAP 5 – Przygotowanie planu wdrażania systemu monitorowania	Równolegle realizowane z harmonogramem systemu wdrażania programu rewitalizacji.

Sprawność i efektywność działania opisywanego systemu komunikacji społecznej zależy od dwóch czynników. Z jednej strony niezwykle istotnym elementem jest umiejętność pozyskiwania i analizowania informacji od mieszkańców, a z drugiej strony należy pamiętać, że równie ważne są umiejętności w doborze form i środków przekazywania informacji.

System monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Toszek polegać będzie na systematycznym i ciągłym zbieraniu, analizowaniu i wykorzystywaniu informacji dla celów kontroli zarządzania i podejmowania decyzji w sprawie realizacji, i aktualizacji programu.

Osoby odpowiedzialne za monitorowanie procesu realizacji programu rewitalizacji muszą mieć na uwadze fakt, iż proces monitorowania jest procesem ciągłym i ważnym we wdrażaniu założeń, a jego przerwanie skutkować może dużymi opóźnieniami w realizacji poszczególnych zadań, a nawet poważnie zagrozić realizacji całego programu.

Zasadniczym celem komunikacji społecznej jest zapewnienie wyczerpującej i zrozumiałej informacji oraz takich dróg jej obiegu, aby społeczność lokalna czuła się współodpowiedzialna i w pełni zaangażowana w proces rewitalizacji.

Komunikacja społeczna ma na celu:

- Zapewnienie partnerom programu dostępu do informacji na temat celów i problemów rewitalizacji;
- Pobudzenie ich do wyrażania własnych opinii;
- Nawiązanie porozumienia pomiędzy partnerami procesu rewitalizacji a zespołem koordynacyjnym.

Informacja służy wyjaśnieniom mieszkańcom korzyści płynących z procesu rewitalizacji, w zamian za tymczasowe zakłócenie normalnego rytmu życia oraz wskazanie celowości podejmowanego wysiłku, również finansowego.

Właściwy i niezakłócony przepływ informacji gwarantuje minimalne prawdopodobieństwo wystąpienia konfliktów społecznych oraz dezinformacji.

Niniejszy program rewitalizacji zawiera otwartą listę uczestników procesu rewitalizacji Gminy Toszek. Lista uczestników procesu rewitalizacji gminy może ulegać rozszerzeniu.

Poprawa koordynacji i inicjowania współpracy pomiędzy poszczególnymi uczestnikami programu rewitalizacji będzie realizowana przez zespół zadaniowy ds. rewitalizacji. Każdemu podmiotowi zainteresowanemu rewitalizacją gminy umożliwić należy wypowiedzenie się co do wdrażanych projektów i zgłaszania postulatów związanych z kwestią rewitalizacji gminy.

Podstawą współuczestnictwa jest informacja wymieniana pomiędzy partnerami, a zespołem koordynacyjnym w procesie komunikacji społecznej zorganizowana w sprawny system.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

System komunikacji pomiędzy poszczególnymi uczestnikami jest elastyczny i umożliwia konsultowanie wszystkich pomysłów z jak największą liczbą podmiotów bez względu na stopień dostępności do najnowszych rozwiązań teleinformatycznych. Wszelkie sygnały i informacje docierać będą do jednostek zaangażowanych w proces rewitalizacji, ponadto ułatwiają promocję projektów odnowy.

Na system komunikacji i promocji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Toszek składają się:

1. Nadawca informacji - Podmiot, który ma za zadanie inicjować współpracę pomiędzy uczestnikami procesu o przekazywać informacje na jego temat, promować ideę rewitalizacji: Zespół zadaniowy ds. rewitalizacji
2. Odbiorcy informacji: partnerzy indywidualni i zbiorowi, pozostali uczestnicy
3. Rodzaj informacji:
 - Wiadomości zaznajamiające, wyjaśniające zagadnienie rewitalizacji i potrzebę realizacji programu;
 - Wiadomości dotyczące aktualnej sytuacji w realizacji programu;
 - Wnioski z monitorowania, oceny i aktualizacji.
4. Sposób komunikowania się -narzędzia komunikacji społecznej możliwe do wykorzystania
 - a) Komunikacja bezpośrednia:
 - kontakty i spotkania mieszkańców z urzędnikami podczas załatwiania spraw
 - kontakty i spotkania zespołu koordynacyjnego z mieszkańcami
 - spotkania zespołu ds. rewitalizacji z dziennikarzami
 - b) Komunikacja pośrednia:
 - strona internetowa
 - relacje prasowe,
 - poczta elektroniczna
 - ulotki, broszury informacyjne, informatory, wydawnictwa, ogłoszenia,
 - okresowe konsultacje społeczne
 - wydawnictwa książkowe i czasopisma
 - sondaże diagnostyczne
 - prezentacje na konferencjach
 - spotkania z radnymi
5. System wykorzystywać może:
 - Dokumentację (uchwały Rady Miejskiej, zarządzenia i decyzje Burmistrza);
 - Wywiad dotyczący bieżących informacji o sytuacji;
 - Badania sondażowe wykorzystujące następujące narzędzia: wywiad kwestionariuszowy, wywiad telefoniczny, ankieta.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

Na proces rewitalizacji Gminy Toszek wpływają ciągle zmieniające się czynniki zewnętrzne i wewnętrzne. Jednocześnie identyfikowane są pojawiające się szanse i zagrożenia, dlatego też lokalny program rewitalizacji powinien podlegać koniecznym aktualizacjom. Aktualizacja przygotowywana będzie przez zespół zadaniowy ds. rewitalizacji gminy we współpracy z pozostałymi uczestnikami procesu rewitalizacji. Aktualizację Lokalnego Programu Rewitalizacji Rada Miejska przyjmuje w drodze uchwały.

A) NARODOWE STRATEGICZNE RAMY ODNIESIENIA 2007 - 2013

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie Narodowa Strategia Spójności (Dokument zaakceptowany decyzją Komisji Europejskiej zatwierdzającą pewne elementy Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek jest zgodny z :

- **Misją** NSRO na lata 2007–2013: *zapewnienie wzrostu jakości życia przy zachowaniu zasad rozwoju konkurencyjności kraju i regionów, przy jednoczesnej koncentracji na stymulowaniu i utrwalaniu pozytywnych tendencji rozwojowych w województwach z wykorzystaniem ich endogenicznych zasobów.*
- **Celem strategicznym NSRO dla Polski**, którym jest *tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej*
- **Celem horyzontalnym szczegółowym nr 3** – Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski, w obszarze: *Wsparcie podstawowej infrastruktury społecznej*

Dla podniesienia poziomu życia mieszkańców Polski, a także przyspieszenia rozwoju społeczno-gospodarczego, niezwykle istotne jest zapewnienie bardziej równomiernego dostępu do podstawowej infrastruktury społecznej, a także rozbudowa tych jej elementów, które wiążą się bezpośrednio ze wskaźnikami realizacji celów NSRO, w tym służące podniesieniu jakości życia m. in. poprzez zwiększenie dostępu do obiektów kultury i promocję turystyki i rekreacji.

Działania w dziedzinie infrastruktury kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego mają na celu przede wszystkim zwiększenie dostępu do kultury mieszkańców Polski oraz podniesienie kompetencji kulturalnych społeczeństwa, a także atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej kraju. Działania te będą koncentrować się na wykorzystaniu istniejącego

już potencjału dziedzictwa kulturowego o znaczeniu światowym i europejskim, ochronie i zachowaniu dziedzictwa kulturowego, poprawie stanu infrastruktury kultury oraz rozwijaniu nowych, alternatywnych form korzystania z kultury. Dodatkowo, istniejący potencjał kulturowy oraz planowane działania w obszarze kultury, tworzą korzystne warunki dla rozbudowy infrastruktury turystycznej. Dla zapewnienia dostępu do odpowiedniej, wysokiej jakości usług turystycznych oraz podniesienia atrakcyjności turystycznej Polski i jej regionów środki zostaną skoncentrowane przede wszystkim na poprawie jakości funkcjonującej infrastruktury turystycznej poprzez projekty z zakresu jej rozbudowy, modernizacji i wyposażeni oraz wsparcia dotyczącego projektów spełniających kryteria infrastruktury społecznej - służącej nieodpłatnie ogółowi społeczeństwa, jak i na zasadach komercyjnych, stanowiących element schematów pomocy publicznej.

- **Celem horyzontalnym szczegółowym nr 5.4.5** – Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej ma bezpośredni wpływ na osiągnięcie spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej całego kraju, w obszarze:

- Przeciwdziałanie marginalizacji i peryferyzacji obszarów problemowych

Narodowa Strategia Spójności zwraca uwagę na fakt, iż w Polsce istnieje wiele zdegradowanych społecznie, gospodarczo i technicznie terenów miejskich, przemysłowych, a także powojkowych, które wymagają podjęcia działań rewitalizacyjnych.

Turystyka i kultura to aktywności spinające regiony, łączące obszary miejskie z wiejskimi, aktywizującą wieś, są dziedzinami przyczyniającymi się do rewitalizacji obszarów zdegradowanych, nadającą nowy sens obszarom podmiejskim z funkcjami turystyczno-rekreacyjnym.

Rewitalizacja, rozumiana jako proces przemian przestrzennych, społecznych i ekonomicznych w zdegradowanych częściach miast, przyczyniający się do poprawy jakości życia mieszkańców, przywrócenia ładu przestrzennego i do ożywienia gospodarczego, obejmuje przede wszystkim części starej, często zabytkowej zabudowy - Jej celem jest także zachowanie walorów historycznych (w tym głównie urbanistycznych i architektonicznych), podkreślenie ich unikalności i kolorytu lokalnego, co może zwiększyć ich atrakcyjność turystyczną, a tym samym przyczynić się do wzrostu szans rozwojowych. Rewitalizacji powinny zostać poddane miasta o istotnym znaczeniu dla rozwoju otaczających je układów lokalnych, znajdujących się w trudnej sytuacji społecznej i gospodarczej, a także miasta o wysokich walorach turystycznych. Procesom rewitalizacji powinny być poddane także obszary miast dotkniętych problemami gospodarczymi i społecznymi, które jednocześnie posiadają duże walory architektoniczne i urbanistyczne, będące elementami historycznego dziedzictwa, szczególnie narażone na degradację. Rewitalizacja tkanki Toszka realizowana będzie poprzez wdrażanie projektu w sferze infrastrukturalnej, która dać będą impuls rozwojowy w sferze społecznej i gospodarczej miasta.

B) STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2007 – 2015

Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007 – 2015 analizując atuty i słabe strony Polski, wskazuje na bogate zasoby dziedzictwa kulturowego, „które są jednym z głównych elementów wpływających na korzystny wizerunek kraju w Europie i w świecie oraz atutem w procesie definiowania miejsca i pozycji Polski w Unii Europejskiej”.

Niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek przyjmuje założenia i zadania do realizacji zmierzające do poprawy wizerunku regionu i kraju, a tym samym wykazuje zgodność z założeniami powyższej Strategii. Dostosowanie do wymogów współczesnego konsumenta obiektów dziedzictwa kulturowego oraz ich ochrona i rewitalizacja, adaptacja obiektów zabytkowych dla celów kulturalnych i turystycznych to elementy poprawiające wizerunek regionu i kraju.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek jest zgodny z:

- **Głównym celem strategii**, którym jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski: poszczególnych obywateli i rodzin, przez co rozumie się istotną poprawę stanu i wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród obywateli, możliwość korzystania z funkcjonalnej i łatwo dostępnej infrastruktury technicznej i społecznej, życie w czystym, zdrowym i sprzyjającym środowisku przyrodniczym .

Ze względu na swój charakter, projekt wykazuje zgodność z:

- **Priorytetem 2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej**

Realizacja projektu w sposób pośredni przyczyni się do przyspieszenia wzrostu gospodarczego i podniesienia poziomu życia mieszkańców, ponieważ istotnymi uwarunkowaniami przyspieszania rozwoju i podnoszenia konkurencyjności gospodarki jest dostępność i stan infrastruktury technicznej i społecznej.

Założenia i realizacja zadań określonych w LPR Gminy Toszek zgodne są z powyższym priorytetem w zakresie podnoszenia poziomu życia mieszkańców w zakresie infrastruktury do wykorzystania czasu wolnego, jakości świadczonych usług z zakresu kultury i turystyki/rekreacji, co służy kształtowaniu jakości kapitału ludzkiego. Modernizacja i rewitalizacja obiektów kultury pozwala upowszechnić dobra kultury i służyć tożsamości narodowej, a także więzi w ramach społeczności lokalnych poprzez pielęgnowanie i promocje ich dziedzictwa.

- **Priorytetem 6. Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej**

Założenia i realizacja zadań określonych w LPR Gminy Toszek zgodne są z powyższym priorytetem w zakresie dążenia do poprawy konkurencyjności gospodarczej regionu w sposób sprzyjający spójności ekonomicznej, społecznej i terytorialnej przy zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju obszarów, które bez pomocy państwa skazane byłyby na marginalizację i trudności rozwojowe. W powyższym zakresie kluczowym zadaniem jest pełniejsze wykorzystanie potencjału endogenicznego Gminy Toszek na rzecz wzmożonego wykorzystania infrastruktury społecznej i kulturalnej oraz zwiększenia uczestnictwa w jej szerszej społeczności.

C) NARODOWA STRATEGIA ROZWOJU KULTURY NA LATA 2004 – 2013,

Niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek zgodny jest z **Narodową Strategią Rozwoju Kultury na lata 2004 – 2013**, która jako cel strategiczny stawia sobie „*zrównoważenie rozwoju kultury w regionach*”. Niniejszy projekt wpisuje się w cel cząstkowy nr 7 „*Zachowanie dziedzictwa kulturowego i aktywna ochrona zabytków*”.

D) NARODOWY PROGRAM KULTURY „OCHRONA ZABYTEKÓW I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO” NA LATA 2004-2013

Program ten jest instrumentem realizacji wyżej wymienionego w punkcie c) celu cząstkowego 7. Program realizuje założenia Strategii Rozwoju Kultury w regionach, jak również wskazuje na fakt, iż tylko kompleksowe i całościowe podjęcie wskazanych działań przyniesie znaczący efekt. Program ten uznaje sferę dziedzictwa za podstawę rozwoju kultury i upowszechnianie kultury, a także za potencjał regionów, służący wzrostowi konkurencyjności regionów. Zasady wdrażania programu opierają się na regulacjach sfery dziedzictwa kulturowego w Polsce, funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, a także na krajowych regulacjach dotyczących finansów publicznych, pomocy publicznej i podziału odpowiedzialności w prowadzeniu i realizacji polityki regionalnej pomiędzy rządem a samorządami terytorialnymi.

Niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek zgodny jest z celem strategicznym: „*intensyfikacja ochrony i upowszechniania dziedzictwa kulturowego, w tym szczególnie kompleksowa poprawa stanu zabytków nieruchomych*”. Projekt wpisuje się w cel cząstkowy, którym jest: „*kompleksowa rewaloryzacja zabytków i ich adaptacja na cele kulturalne, turystyczne, edukacyjne, rekreacyjne i inne cele społeczne*” i wpisuje się w priorytet 1. „*Aktywne zarządzanie zasobem stanowiącym materialne dziedzictwo kulturowe*”, działanie 1.2. *Kompleksowa rewaloryzacja zabytków i ich adaptacja na cele kulturalne, turystyczne, edukacyjne, rekreacyjne i inne cele społeczne.*

E) REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO NA LATA 2007 – 2013

Cele Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Toszek są w pełni zgodne z:

- **celem głównym RPO WSL** na lata 2007- 2013 „*Stymulowanie dynamicznego rozwoju, przy wzmocnieniu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej regionu*” w odniesieniu do procesów zachodzących na płaszczyźnie społecznej i gospodarczej i infra-technicznej.
- **Celem Priorytetu VI.** Zrównoważony rozwój miast, którym jest: „*Wzrost konkurencyjności przestrzeni miejskiej województwa*”

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

- **Celem szczegółowym priorytetu:** wielofunkcyjne wykorzystanie obszarów zdegradowanych

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek wyznacza do realizacji zadania z zakresu rewitalizacji tkanki miejskiej obejmującej infrastrukturę edukacyjno – kulturalną, społeczną, rekreacyjną, turystyczną. Przywrócony zostanie ład przestrzeni publicznej, zostanie podniesiona wartość substancji miejskiej, wraz z nadaniem jej nowych funkcji. Zadania/ projekty wyznaczone do realizacji przez LPR dla gminy Toszek przyczynią się do likwidacji istotnych problemów gospodarczych i społecznych na obszarze rewitalizowanym.

F) SZCZEGÓŁOWY OPIS PRIORYTETÓW REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO NA LATA 2007 - 2013

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek jest w pełni zgodny z:

- **Celem działania 6.2. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych, jakim jest:** „wielofunkcyjne wykorzystanie obszarów zdegradowanych”.
- **Celem Poddziałania 6.2.2. Rewitalizacja – „małe miasta”,** którym jest „rewitalizacja obszarów zdegradowanych, w tym obszarów poprzemysłowych, powojkowych i popegeerowskich w gminach wiejskich, miejsko – wiejskich i miejskich do 50 tys. mieszkańców”.

Rewitalizacja zdegradowanych terenów miejskich wyznaczonych w LPR, kładzie główny nacisk na przywracanie ładu przestrzeni publicznej i podnoszenie wartości substancji miejskiej, nadawanie i przywracanie jej funkcji gospodarczych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, społecznych i kulturalnych.

Przewidziany w LPR projekt spełnia co najmniej dwa spośród wymienionych celów: gospodarczy, edukacyjny, turystyczny, rekreacyjny, społeczny i kulturalny.

G) STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO NA LATA 2000 - 2020

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek jest wpisany ściśle w jeden z priorytetów strategicznych **Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 - 2020**, a mianowicie: **Edukacja, kultura, mobilność i aktywizacja zasobów ludzkich**. Zgodnie z jednym z priorytetów strategicznych rozwoju województwa śląskiego „(...) Zróżnicowanie kulturowe województwa śląskiego stwarza możliwości do wzmacniania atrakcyjności regionu, zarówno dla mieszkańców, jak i dla przyjezdnych”. W celu realizacji tego priorytetu, wykorzystania bogactwa kulturowego dziedzictwa województwa śląskiego konieczne będzie „(...)podjęcia działań zapobiegających jego niszczeniu, nadawania nowych funkcji obiektom (np. zabytki techniki) oraz popularyzacji

atrakcyjności zachowanych zabytków". Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek realizuje zatem cele strategiczne **Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 - 2020** w szczególności w **Cel strategiczny IV: Poprawa jakości środowiska naturalnego i kulturowego oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni** i wpisuje się w kierunki działań:

Kierunek działań IV.1: Wspieranie rozwoju obszarów metropolitalnych

Kierunek działań IV.2: Zagospodarowanie centrów miast oraz zdegradowanych dzielnic

Kierunek działań IV.3: Rewitalizacja terenów zdegradowanych

H) STRATEGIA ROZWOJU KULTURY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO NA LATA 2006 - 2020:

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek **realizuje cele powyższej Strategii:** wzrost poziomu uczestnictwa w kulturze (biernego w roli odbiorców treści kulturowych i czynnego w roli twórców treści kulturowych), upowszechnienie i zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu (materialnego i niematerialnego) oraz jego lepsze wykorzystanie do celów turystycznych.

Niniejszy LPR wpisuje się w szczególności w kierunki działania: *zwiększenie i ułatwianie dostępu do uczestnictwa w kulturze, budowa nowych obiektów kulturalnych i poprawa stanu istniejących obiektów kultury, poszukiwanie atrakcyjnych sposobów upowszechniania treści kulturowych, rozpoznawanie zasobów dziedzictwa kulturowego oraz prowadzenie projektów badawczych na jego temat, popularyzacja dziedzictwa kulturowego (w tym z użyciem najnowszych technik), rewitalizacja i renowacja obiektów zabytkowych, wykorzystywanie dziedzictwa kulturowego regionu na potrzeby turystyki (promocja, tworzenie produktów turystyki kulturowej) oraz tworzenie zasobów dziedzictwa kulturowego regionu.*

Województwo Śląskie posiada wysoki odsetek zabytków wymagających prac konserwatorskich (wśród nich są również i takie, które wymagają adaptacji do nowych funkcji). Odrestaurowane obiekty zabytkowe bezpośrednio wpłyną na wzrost atrakcyjności turystycznej regionu.

Uzasadnieniem podjętego działania, a więc konieczności realizacji zadań przyjętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Toszek jest przyjęcie założenia, iż „dziedzictwo kulturowe jest istotnym czynnikiem wzrostu atrakcyjności regionu. Szczególne znaczenie dla osiągnięcia celu działania ma zwiększenie udziału społeczeństwa w życiu kulturalnym regionu dzięki poprawie stanu i instytucji kultury, a także wzbogacenie i podniesienie jakości oferty kulturalnej”.

I) STRATEGIA ROZWOJU POWIATU GLIWICKIEGO NA LATA 2005-2020

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek wpisuje się w misję powiatu gliwickiego, którą jest: „stymulowanie zrównoważonego rozwoju naszego powiatu poprzez tworzenie szans rozwoju społeczności lokalnych, wzmacnianie jego atrakcyjności oraz poprawę pozycji powiatu w otoczeniu regionalnym i ponadregionalnym.”

Ponadto, wykazuje zgodność z następującymi priorytetami strategicznymi powyższej strategii:

- Priorytet 1. Wzmacnianie kapitału ludzkiego powiatu gliwickiego – realizując cel strategiczny:
 - CS1.4. Rozwój zróżnicowanej oferty kulturalnej.
 - CS1.5. Wyzwalanie społecznej aktywności mieszkańców.
- Priorytet 2. Poprawa warunków mieszkania na terenie powiatu – realizując cel strategiczny:
 - CS2.2. Poprawa dostępności infrastruktury sportowo- rekreacyjnej;
 - CS2.3. Podwyższanie estetyki miejscowości.
- Priorytet 3. Zrównoważony rozwój gospodarczy i turystyczny zapewniający bogatą ofertę produktów i usług – realizując cel strategiczny:
 - CS3.2. Atrakcyjna oferta produktów i usług wysokiej jakości, w szczególności dla mieszkańców miast Aglomeracji Śląskiej.
 - CS3.3. Bogata oferta turystyczna uwzględniająca potencjał kulturowo- historyczny i przyrodniczy powiatu.
 - CS3.5. Rewitalizacja miast i odnowa wsi.
- Priorytet 4. Spójność powiatu i powiązania kooperacyjne pomiędzy podmiotami decydującymi o rozwoju powiatu – realizując cel strategiczny:
 - CS4.1. Współpraca samorządów lokalnych powiatu w planowaniu rozwoju, przygotowywaniu projektów i realizowaniu działań o znaczeniu strategicznym dla rozwoju powiatu i jego gmin.

J) STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY TOSZEK

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek powiązany jest ze **Strategią Rozwoju miasta i gminy Toszek**. Dokument ten określa wizję rozwoju miasta i gminy Toszek, a więc stan docelowy, który gmina chce osiągnąć realizując poszczególne cele strategiczne zarówno pierwszego, jak i drugiego rzędu.

Przedmiotowy LPR wyznaczając do realizacji zadania zakładające rewitalizację gotyckiej wieży Zamku w Toszku wpisuje się bezpośrednio w zasadniczy cel strategiczny: „Toszek

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek

atrakcyjnym miejscem zamieszkania”, a w jego ramach w cel strategiczny drugiego rzędu: „Toszek gminą o rozbudowanej, nowoczesnej infrastrukturze”, a także, w sposób pośredni, w Zasadniczy cel strategiczny: „Toszek „małą ojczyzną” dla swoich mieszkańców”, a w jego ramach w cel strategiczny drugiego rzędu: „Zamek – wizytówką Toszka”.

K) PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI TOSZEK NA LATA 2009-2015

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Toszek jest zgodny z powyższym planem w zakresie zadań przewidzianych do realizacji w perspektywie lat 2009 – 2015, uwzględniającym zadanie: „Rewitalizacja gotyckiej wieży zamkowej w Toszku wraz z otoczeniem z przeznaczeniem na centrum ekspozycji historycznych”.

L) MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO TERENÓW ZAINWESTOWANYCH I ROZWOJOWYCH MIASTA TOSZEK

Lokalny Program Rewitalizacji jest spójny z zapisami powyższego planu w zakresie wyznaczonych obszarów i obiektów chronionych, jako dóbr ponadlokalnych w ramach ochrony krajobrazu i wartości kulturowych.